

Sametti- vallankumous Georgiassa?

Mary Neel / Clifton Meador copyright 2003

Eduard Shevardnadzen revitty vaalijuliste.

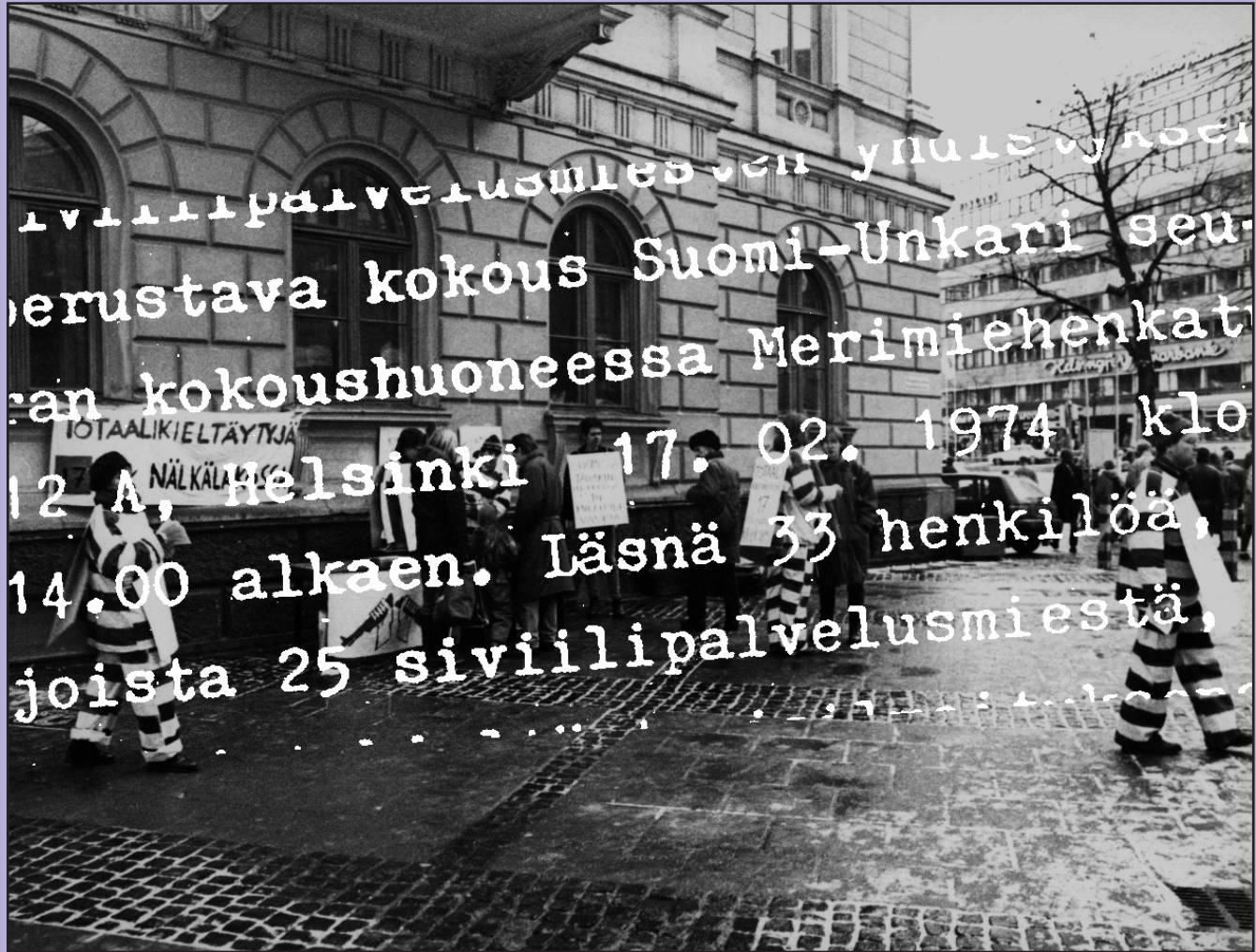
Andreas Speck

Muutokset Georgiassa eivät ehkä ole niin positiivisia kuin ensisilmäyksellä vaikuttaa. 2. marraskuuta järjestettyjen Georgian parlamenttivaalien jälkeen oppositio esitti heti syytöksiä vaalivilpistä. Seurasi hyvin orkestroitu protestiaalto, joka ajoi Kaukasuksella sijaitsevan valtion sisällissodan partaalle ja johti lopulta presidentti Eduard Shevardnadzen eroon. Tammikuussa järjestettävissä uusintavaaleissa on kuitenkin vain yksi vakavasti otettava ehdokas uudeksi presidentiksi: oppositioliikkeen johtaja Sakashvili. Vallankumous Georgiassa? Tuskin. WRI:n toimitsija Andreas Speck luo tarkemman katsauksen. (Graswurzelrevolution)

Lyhyen aikaa Georgia oli uutisissa lännessä. Vaalivilpin, sisällissodan uhkan ja kansan samettivallankumouksen yhdistelmä sinkautti tämän melkein unohdetun maan läntisten uutisjulkaisujen etusivuille. Se seikka, että henkilö jonka syytettiin hyötyneen vaalivilpistä oli Eduard Shevardnadze, Neuvostoliiton ulkoministeri Mihail Gorbatschovin kaudella ja näin ollen osallinen Saksan "jälleenyhdistymiseen" ja aseriisuntasopimuksiin - kylmän sodan loppumiseen - on myös saattanut vaikuttaa. Nyt, muutamaa viikkoa myöhemmin, Georgia on taas unohdettu.

Lähempi tarkastelu paljastaa paljon monimutkaisemman tilanteen, jossa vaikuttaa muitakin tekijöitä kuin vain Shevardnadze, Sakashvili ja Georgian kansa.

Jatkuu sivulla 9

Helmikuun 17. 1974 perustettiin Suomeen Siviilipalvelusmiestiliitto niminen järjestö. Vuonna 1987 järjestö vaihtoi nimensä Aseistakieltäytyjäliitoksi. Tänä vuonna AKL siis viettää 30-vuotissyntymäpäivää. Varsinaisena vuosipäivänä juhlahallisuuksia ei vietetä, mutta myöhemmin keväällä on tarkoitus juhlaa syntäreitä rock-musiikin merkeissä.

Siviilipalveluslakia on muutettu perustamisen jälkeen useampia kertoja. Merkittäviä parannuksia tosin on saatu vain kerran. Nykyisen lain aikana on totaalkieltäytyjiä enemmän kuin koskaan, mutta vielä kukaan ei ole päättänyt painostaa nälkälakolla kuten 80- ja 90-luvuilla.

Kutsuntalakoista mielipidevankiadoptioihin - lyhyt katsaus aseistakieltäytymisen historiaan Suomessa

Sampsa Oinaala

Ensimmäinen merkittävä aseistakieltäytymisliike Suomessa nähtiin jo ennen maamme itsenäistymistä, kun vuosina 1901-05 asevelvolliset protestoivat kutsuntalakoilla Suomen kansallisen armeijan sulauttamista Venäjän armeijaan osana Ensimmäiseksi sortokaudeksi kutsuttuja venäläistämistoimia. Laajimmillaan protesti oli vuonna 1902, jolloin kutsunnoista kieltäytyi jopa 58 prosenttia asevelvollisista. 1900-luvun alun ainutlaatuinen kansalaistotelemattomuusliike saavutti Suomessa niin suuret mittasuhteet, että jopa Gandhi ammensi siitä vaikutteita Intian itsenäistymiskamppailussa käytettyyn väkivallattomaan vastarintaan. Protestin seurauksena suomalaiset vapautettiin asevelvollisuudesta vuonna 1905.

Varsinainen rauhanaatteeseen pohjaava aseistakieltäytyminen alkoi nostaa päätään Suomen itsenäistymisen vanavedessä vuonna 1922 säädetyin yleisen asevelvollisuuden myötä. Jo seuraavana vuonna perustettiin Suomen antimilitaristinen liitto, jonka aktiiveista osa kieltäytyi vuonna -26 sekä ase-, että sitä korvaavasta työpalvelusta, joka oli suoraan sidottu armeijan etuun. Tunnetuin heistä oli Arndt Pekurinen, joka nousi otsikoihin aloitettuaan nälkälakon vangitsemisensa jälkeen vuonna -29. Vuosia jatkuneen vankilakierteen aikana Pekurisen puolesta vetosivat mm. useat englantilaiset kansanedustajat ja fyysikko Albert Einstein.

Pekurinen Suomelle kiusallista julkisuutta aiheuttaneen peräänantamattoman kieltäytymisen johdosta sää-

dettiin vuonna 1931 laki, joka mahdollisti asepalveluksen korvaamisen täysin siviiliuonteisella työpalvelulla. Lain myötä myös Pekurinen vapautettiin. Talvisotaan mennessä siviilipalveluksen suoritti noin 500 henkilöä.

Sotien aikana aseistakieltäytymisoikeutta ei tunnustettu. Tämän sai tuta myös Pekurinen, joka jatkoi aseistakieltäytymistään viimeiseen asti. Pekurinen teloitettiin vuonna 1941 Suomussalmen rintamalla hänen kieltäytyttyä ottamasta asetta ja asepukea. Teloitettuja kieltäytyjiä oli ilmeisesti muitakin, mutta heidän tapauksiaan ei juuri ole tutkittu Talvisodan yhtenäisyyden nimeen vannoneessa Suomessa.

Jatkuu sivulla 3

Tässä numerossa myös: Apulaisoikeusasiamies: sivareita poliiseiksi, Filatov: siviilipalveluslain muutosta ei esillä, Antimilitarististen sisarten kuulumisia - s. 2 / Kansainvälinen rauhanvankipäivä Jyväskylässä, ja vähän muutakin läppää - s. 4 / Kovat tuomiot aseistakieltäytyjille Israelissa - s. 6 / Kosovo-keskustelut alkavat – vuosikymmentä liian myöhään s. 7 / Venäjä pienentää armeijaa - kansalaiset isänmaallisuuskoulutukseen - s.8

"Rauhalla, sillä tarkoittaessa sodan poissaoloa, on vähän merkitystä jollekin, joka on kuolemassa nälkään tai kylmyyteen. Rauha voi kestää vain missä ihmisoikeuksia kunnioitetaan, missä ihmiset ruokitaan ja missä yksilöt ja kansakunnat ovat vapaita." - 14. Dalai Lama

Antimilitarististen sisarten kuulumisia

Sisar J

Antimilitaristiset sisaret jatkavat työn tekemistä, jolla on tarkoitus. Elokuussa sisaret tekivät täsmäiskun Savonlinnaan maanpuolustusjuhlien alla. 23.8 Olavinlinnassa järjestettiin Savon Prikaatin valatilaisuus, johon osallistui tuhansia militaristisen patriotismin kannattajia. Rauhanliikkeen olemassaolosta muistutti juhlavieraita vastavirtaan kulkenut pinkkiin antimilitaristipaitaan sonnustautunut sisar.

Käsin painettuja paitoja voi tilata omatuntohintaan (suositeltu maksu 2 - 5 euroa) pikkusisar Liisalta. Paitoja voi tiedustella sähköpostitse osoitteesta: liisa_amanda@hotmail.com ja Sadankomitean toimistolta, puh: 09 141 336. Paidan tilaaja sitoutuu toimimaan antimilitarististen sisarten periaatteiden mukaisesti, eli edistämään rauhaa ja feminismiä sekä aktiivisesti sirottelemaan hiekkaa sotakoneiston rattaisiin. Antimilitaristiset sisaret toimivat myös aseistakieltäytyjien tukinaisina.

Kaikki rauhannaiset ja naistenmieliset ovat tervetulleita mukaan rikastuttamaan toimintaamme. Hakusesa on myös nettiguru joka voisi tehdä meille sivut osoitteella www.antimil.fi

Filatov: siviilipalveluslain muutosta ei vireillä

Työministeri Tarja Filatov vastasi 13.1.2004 kansanedustaja Anni Sinnemäen kirjalliseen kysymykseen suomalaisista mielipidevangeista ja siitä, aikooko hallitus ryhtyä toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi.

Filatov ilmoittaa lyhyessä vastauksessaan, ettei työministeriössä ei tällä hetkellä vireillä siviilipalvelusajan muuttamiseen liittyvää valmistelutyötä. Filatovin mukaan "työministeriö seuraa kuitenkin jatkuvasti tilanteen kehittymistä sekä kansallisesti että kansainvälisesti" ja muutostyöhön on aikaisempien valmistelutöiden pohjalta mahdollisuus ryhtyä "lainsäädännöllisesti melko nopeallakin aikataululla".

Aseistakieltäytyjäliitto pyrkii luonnollisesti vaikuttamaan "kansainväliseen ja kansalliseen" kehitykseen niin, että ministeriö ryhtyy muutostöihin mahdollisimman nopealla aikataululla.

Pääkirjoitus

Simo Hellsten

Viimeisen viiden vuoden aikana minussa on herännyt vahva käsitys siitä, että suomalainen demokratia tosiaankin on vain enemmistön vähemmistöihin kohdistamaa sortoa.

Siviilipalveluslaista on käyty pitkää väantöä vuodesta toiseen samalla niin oikeusoppineet kuin ulkoministeriön asiantuntijatkin ovat olleet yhtä mieltä riippumattomien ihmisoikeusjärjestöjen kanssa siitä että siviilipalveluksen kesto tulee lyhentää, jotta kansainvälinen vaatimustaso täyttyisi. Tästä yksimielisyydestä huolimatta eduskunta on hylännyt siviilipalveluksen kohtuullistamisen toistuvasti. Lisäksi työministeriö, jonka kuuluisi vastata siviilipalveluksen kehittämisestä on pariin otteeseen käyttänyt sivarien asemaa poliittisena pelinappulana, kuten syksyllä 1997 työministeri Liisa Jaakonsaaren myydessä

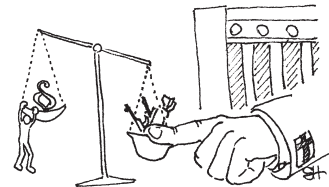
Lipposen kanssa sivarit oikeustolle helikoptereista.

Nyt työministeri Filatovin kansanedustaja Anni Sinnemäen kysymykseen antamassa vastauksessaan toteaa, ettei lainmuutosprosessia ole vireillä ja ettei siviilipalvelusmiesten aseman parantaminen ei kuulu hallitusohjelmaan.

Jo sinänsä on välinpitämättömyyden osoitus hallituspuolueilta, ettei niinkin selkeää kansalaisten oikeuksia koskevaa kysymystä ole otettu hallitusohjelmaan mukaan, mutta yhtä kaikki ihmisoikeuksien toteutumisen tulee olla hallitusohjelmaa keskeisempi pyrkimys. Siviilipalveluksen lyhentäminen ei ole edes taloudellinen kysymys. Järjellä ajatellen on vaikea ymmärtää miksi palvelusajan korjaaminen on niin vaikeaa. Ovatko siviilipalvelusmiehet kristittyjä jotka voidaan heittää sirkuksessa leijonille, jotta kansa unohtaa todelliset ongelmat?

Nyt viimeistäänkin on jo aika unohtaa vanhat myytit tasa-arvosta ja ihmisoikeusvaltiosta, joihin harva enää taitaakaan uskoa. Suomessa siviilipalvelusmiehiä syrjitään heidän uskonnollisen tai eettisen vakaumuksensa vuoksi. Edellinen eduskunta vahvisti syrjivän lain pienellä äänen enemmistöllä. Työministeriön velvollisuus on tuoda siviilipalveluslaki jälleen eduskuntaan heti niin pian kuin mahdollista. Pohjatyo on jo tehty.

Jos siviilipalvelusmiehellä ei ole yhdenvertaisia oikeuksia muihin kansalaisiin verrattuna, millä oikeutuksella valtio asettaa hänelle palvelusvelvollisuuden?

Apulaisoikeusasiamies: sivareita poliiseiksi

Sikäli kun se apulaisoikeusasiamiehestä on kiinni, voi slang-ilmaukselle 'sivarikyttä' tulla siviilivaatteisiin pukeutuneen poliisin rinnalle toinen aivan toisenlainen merkitys.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies Ilkka Rautio antoi 31.12.2003 päätöksen kahteen vuonna 2001 tehtyyn kanteluun, jotka koskivat sitä ettei siviilipalveluksen suorittaneita henkilöitä hyväksytä poliisikouluun.

Nykytilanteessa poliisikouluun pääseminen edellyttää reservinupseeri- tai aliupseerikoulutuksen tai soveltuvan sotilaspoliisikoulutuksen. Näitä kriteerejä ei kuitenkaan sovelleta naisiin ja ah-

venanmaalaisiin hakijoihin. Parhailaan eduskunnan käsiteltävänä olevassa lakiesityksessä poliisikoulutuslain muuttamiseksi varusmiespalveluksen suorittamisen ehto on edelleen mukana, tosin upseerikoulutusta ei enää edellytetä ja esityksen mukaan "poliisikoulu voi myöntää poikkeuksen varusmiespalveluksen suorittamisesta". Poikkeusmenettely on tarkoitettu käytettäväksi lähinnä maahanmuuttajien kohdalla.

Sekä poliisikoulu että sisäministeriö puoltavat varusmiespalveluksen edellyttämistä jatkosakin. Siviilipalvelukseen voi lain mukaan hakea vain uskonnollisen ja eettisen vakaumuksen johdosta ja poliisikoulun mukaan "samat syyt todennäköisesti estäisivät täysipainoisen poliisin perustutkinnon suorittamisen ja täysipainoisen poliisin tehtävässä toimimisen". Poliisikoulun eduskunnan apulaisoikeusasiamiehelle antamassa lausunnossa viitataan muun muassa siihen, että poliisin perustutkintoa suorittava joutuu osallistumaan ampuma- ja itsepuolustuskoulutukseen ja käyttämään myöhemmin työssään voimankäyttövälineitä ja ääritilanteessa ampumaan ihmistä kohti. Myös sisäasiainministeriön kanta perustuu samaan argumenttiin. Lausunnoissa ei esitetä poliisiopetukseen pohjautuvia perusteluja varusmiespalveluksen asettamiselle poliisikouluun pääsyn edellytykseksi - joudutaanhan aseiden käyttö joka

tapauksessa opettamaan naisille ja ahvenanmaalaisille.

Apulaisoikeusasiamies Rautio toteaa päätöksessään: "Nähdäkseni ei kuitenkaan ole itsestään selvää, että asepalveluksesta kielletymiseen johtava vakaumus aina samalla merkitsee kaikesta, esimerkiksi poliisitehtävissä tarvittavasta voimakeinojen käytöstä kielletymistä. Asepalveluksesta kiellettyminen voi olla periaatteellinen kannanotto sodan mahdollisuutta vastaan ja pohjautua näin pasifistiseen elämäntavakatsomukseen... Siviilipalvelus on laissa hyväksytty yhdeksi tavaksi toteuttaa maanpuolustusvelvollisuus eikä siviilipalveluksen valitsemisesta tulisi siihenkään nähden tehdä suoraviivaisia johtopäätöksiä asianomaisen yleisestä suhtautumisesta yhteiskuntaan tai yleisen turvallisuuden ja järjestyksen ylläpitämiseen yhteiskunnassa. Kerrottu sisäasiainministeriön ja poliisikoulun lausunnoissa esitetty oletamus perustuu mielestäni kapeaan näkemykseen varusmiespalveluksesta kielletymisen syistä. Jos joku valitsee aseellisen palvelun sijasta hänellä laissa annettun valintamahdollisuuden mukaisesti siviilipalvelun, tästä valinnasta ei voi nähdäkseni tehdä ehdotonta johtopäätöstä siitä, että siviilipalvelun valinnut suhtautuu kielteisesti voimakeinojen käyttöön poliisin ammatin mukaisissa tehtävissä."

Sivari & Totaali -lehti on Aseistakieltäytyjäliitto ry:n neljästi vuodessa julkaisema antimilitaristinen kulttuurilehti.

ISSN 1235-4406

Sivari & Totaali on Aikakauslehtien liitto ry:n sekä kulttuuri- ja tiedelehtien liiton Kultti ry:n jäsen.

Tilaukset 13 euroa/vuosi. Tili SAMPO 800017-750541. Lehden tilaus sisältyy Aseistakieltäytyjäliiton jäsenmaksuun.

Toimitus: Simo Hellsten (päätoimittaja), Sampsa Oinaala (toimitussihteeri), Kaj Raninen, Jyrki Lappalainen

Painopaikka: Pyhäjokiseudun kirjapaino SLP oy, Oulainen

Kaikki kiinnostuneet voivat lähettää materiaalia julkaisuumme. Sivari&Totaali ei pysty maksamaan tekijöille palkkioita.

Toimitustyön kannalta olisi helppoa, jos juttusi saapuisivat meille sähköpostina, mutta otamme toki vastaan myöskin käsin kirjoitettuja hengentuoksia. Kuvitusta tai valokuvia voi lähettää paperilla, mutta mieluummin kuvatiedostoina sähköpostilla liitetiedostona.

Me toimituksessa katsoimme oikeudeksemme päättää

julkaistavista jutuista ja tarvittaessa lyhentää niitä sekä korjata kielioppi- ym. virheitä.

Lehdessä esitetyt artikkelit eivät välttämättä vastaa kaikkien kirjoittajien tai toimituskunnan näkemyksiä. Kukin seisoo omien artikkelien takana.

Aseistakieltäytyjäliitto/Sivari&Totaali
Veturitori 3
00520 Helsinki
akl@aseistakieltaytjialiitto.fi

Kutsuntalakoista mielipidevankiadoptioihin

- lyhyt katsaus aseistakieltäytymisen historiaan Suomessa

Jatkoa etusivulta

Toinen sodanaikainen aseistakieltäytymismuoto oli rintamakarkuruus, jonka valitsi Jatkosodan aikana ainakin 15000 miestä. Useat karkureista piileskelivät metsissä, minkä johdosta heitä ryhdyttiin kutsumaan "käpykaartilaisiksi". Oman mausteensa sotaan kohdistuneeseen protestiin antoivat sotilaat, jotka kieltäytyivät joukoittain vuonna -41 Suomen hyökätessä itään ylittämästä vanhaa Suomen ja Neuvostoliiton välistä rajaa, koska pitivät hyökkäyssotaa epäoikeutettuna.

30-luvulla säädettyä aseistakieltäytymislainsäädäntöä muutettiin ensi kertaa vuonna 1959. Merkittävin muutos oli tutkijatoimikunta, joka asetettiin selvittämään aseista kieltäytyneiden vakaumusta. Lakimuutoksen myötä otettiin myös käyttöön erityinen työlaitos, johon määrättiin kaikesta palveluksesta järjestelmällisesti kieltäytyneet Jehovan todistajat. Karvialla sijainneessa työlaitoksessa olosuhteet muistuttivat keskitysleiriä. Laitos suljettiin suuren kohun saattamana kymmenen vuotta myöhemmin presidentti Kekkonen vierailtua paikan päällä, ja Jehovan todistajat ryhdyttiin määräämään tavallisiin vankiloihin rangaistustaan suorittamaan.

Vuosien 1959 ja -69 välillä aseista kieltäytyi 1400 miestä. 30-luvulta aina 60-luvun lopulle asti valtaosa kieltäytyjistä perusteli toisaan uskonnollisilla syillä. Tähän lienee vaikuttanut olennaisesti se, että vaikka myös siveelliset - eli käytännössä eettiset - syyt oli laissa tunnustettu aseistakieltäytymisperusteiksi, ei eettisten kieltäytyjien hakemuksia asepalveluksesta vapauttamiseksi yleensä hyväksytty.

60-luvun loppuvuosina aseistakieltäytyminen politisoitui voimakkaasti ensi kertaa sitten Pekurisen kamppailun. Ensioire nousevasta kapinasta oli Sadankomitean vuonna 1967 järjestämä Helluntain epämarssi, jonka päätteeksi neljä reserviläistä poltti julkiesti sotilaspassinsa. Samoihin aikoihin tutkijatoimikunnan kuulusteltavaksi alkoi tuntea miehiä, jotka perustelivat aseistakieltäytymistään syillä, joita silloinen lainsäädäntö ei tunnustanut. Toimikunnan hylättyä mm. poliittisilla, yhteiskunnallisilla tai järkipärisillä syillä tehdyt työpalveluhakemukset nousi esille vaatimus koko vakaumuksetutkinnan lakkauttamisesta.

Kun tutkijatoimikunnan hylkäämät rauhanmiehet jatkoivat aseistakieltäytymistään yllyttämällä samalla muitakin toimimaan samoin, syntyi Suomen historian laajin oikeusjuttu. Kolme vuotta kestäneestä käsittelystä muodostui ennennäkemätön performanssi, kun syytetyt halvensivat oikeutta mm. esittämällä puolustuspuheenvuoronsa laulaen. Lopulta Kekkonen armahti kaikki tuomitut, joiden joukossa oli mm. nykyinen kansanedustaja Ilkka Taipale (sd).

Protestoinnin seurauksena säädettiin vuonna 1969 uusi siviilipalveluslaki, joka lyhensi palvelusajan 14:stä 12:een kuukauteen. Tutkijatoimikunta (vuodesta -69 alkaen tutkijalautakunta) säilyi, mutta se suhtautui aiempaa joustavammin eettisiin perustein asepalveluksesta kieltäytyneisiin ja hyväksyi usein myös esim. poliittiset perusteet.

Siviilipalvelusmiesten lakko 23.4.1990, Vanha ylioppilastalo

Sana "siviilipalvelus" esiintyi uuden lain yhteydessä ensi kerran.

Protestihenki leimahti vielä vuonna -72, kun seitsemän tutkijalautakunnan hylkäämää aseistakieltäytyjää ei suostunut suorittamaan armeijapalvelusta. Heistä Reima Kekäläinen otti haltuunsa Suomen putkassa istumisen ennätyksen suorittamalla asevelvollisuutensa kahdeksan kuukauden mittaisella arestilla Karjalan prikaatissa. Tapahtuman seurauksena säädettiin laki, joka esti totaalkieltäytyjien tuomioiden ketjuutumisen ja vakiinnutti kieltäytymisestä seuranneen vankeusrangaistuksen pituuden yhdeksäksi kuukaudeksi.

60-70-lukujen vaihteen kapinan jälkimainingeissa perustettiin myös Siviilipalvelusmiesliitto valvomaan siviilipalvelusmiesten etuja. Järjestön nimi muutettiin Aseistakieltäytyjäliitoksi vuonna -87 sen otettua siipensä suojaan myös muut aseistakieltäytyjäryhmät: totaali- ja reservinkieltäytyvät.

70-luku oli aseistakieltäytymiselle rauhallisen kehityksen aikaa. Siviilipalvelusmiesten määrä kasvoi tasaisesti - vuoden 1971 201 miehestä vuoden 1980 912:aan - ja eettiset kieltäytyvät muodostuivat selkeäksi enemmistöksi. Kaikista palvelusmuodoista kieltäytyneistä totaalkieltäytyjistä valtaosa oli Jehovan todistajia, joita tuomittiin vankilaan vuosittain satakunta. Rauhajärjestöjen keskeisiksi vaatimuksiksi siviilipalveluksen suhteen muotoutuivat palveluksen sisällön kehittäminen ja koulutusjakson sisällyttäminen palvelukseen.

Siemenen seuraavalle aseistakieltäytymiskonfliktille kylvi tutkijalautakunta, joka vastasi siviilipalveluksen suosion kasvuun ryhtymällä 80-luvun alussa hylkäämään entistä suuremman osan siviilipalvelushakemuksista. Kiristynyt linja johti totaalkieltäytyjien määrän kasvuun, kun hylätyt kieltäytyivät edelleen armeijapalveluksen suorittamisesta, ja nosti uudelleen esille vuosikymmenen takaisen vaatimuksen vakaumuksetutkinnan lakkauttamisesta. Myös kansainvälinen ihmisoikeusjärjestö Amnesty International yhtyi vaatimuksiin.

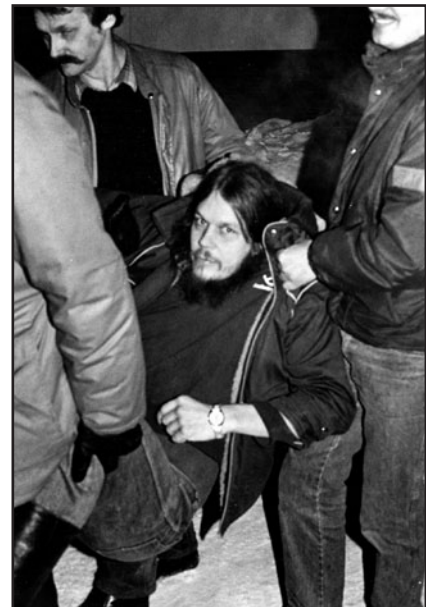
Vuonna -84 vangitusta Pertti Haaparannasta, jolta tutkijalautakunta oli evännyt pääsyn siviilipalvelukseen, tuli Suomen ensimmäinen kansainvälinen mielipidevanki, kun Amnesty adoptoi

hänet listoilleen. Amnesty tunnusti mielipidevangeiksi myös vuonna -86 kodeistaan poliisivoimin vankilaan karnetut Lassi Kuritun ja Esa Yrityksen, jotka vapautettiin pari viikkoa jatkuneen nälkälakon jälkeen.

Samoihin aikoihin nousi esille myös reservinkieltäytyminen, joka oli aiemmin ollut melko tuntematon aseistakieltäytymismuoto. 80-luvun alkupuoliskolla arviolta parituhatta armeijan käynnystä miestä kieltäytyi osallistumasta kertausharjoituksiin ja armeijan toimintaan. Reservistä kieltäytymisen mahdollisuutta teki tunnetuksi Sotareservistä rauhanrakentajiksi -liike, jonka aktiivisin vaihe nähtiin 80-luvun puolivälissä.

Vuonna 1987 voimakkaan poliittisen paineen alla voimaantullut uusi väliaikainen siviilipalveluslaki vastasi moniin aseistakieltäytyjien vaatimuksiin. Tutkijalautakunta lakkautettiin ja siviilipalvelukseen pääsi ilmoitusluontoisella hakemuksella, jossa vakaumusta ei enää tarvinnut perustella. Siviilipalveluksen alkuun lisättiin myös koulutusjakso, jonka toteuttamisesta huolehtivat aluksi kansanopistot eri puolilla maata. Reservistä kieltäytyminen helpottui, eikä kieltäytymisiä enää hylätty. Lisäksi Jehovan todistajat vapautettiin kokonaan asevelvollisuudesta.

Uudistuksista maksettu hinta oli kova: siviilipalvelusaika piteni 16:een kuukauteen. Lisäksi laki mahdollisti siviilipalvelusmiesten määräämisen

Poliisit kantavat Lassi Kurittun kotoaan 4.2.1986 ennen hänen nälkälakkoaan

armeijaolosuhteita muistuttavaan väestönsuojelukoulutukseen, joka palvelisi "kokonaismaanpuolustusta". Siviilipalveluksen militarisoimisyritys herätti voimakkaan vastalauseen rauhanjärjestöissä. Laki jäi kuitenkin militarisoinnin osalta kuolleeksi kirjaimiksi, kun toimiin siviilipalvelusmiesten väestönsuojelukoulutuksen toteuttamiseksi ei koskaan ryhdytty.

Aseistakieltäytyjä uusi laki ei tyydyttänyt; närää herättivät erityisesti varusmiespalveluksen perusketoon verrattuna kaksinkertainen siviilipalvelusaika ja militarisoimispyrkimykset. Tyytymättömyys synnytti uuden totaalkieltäytymismuodon, osittaiskieltäytymisen, kun monet siviilipalvelusmiehet kieltäytyivät palveluksensa loppuunsaattamisesta esim. normaalin varusmiespalvelusajan jälkeen. Siviilipalvelusmiehet protestoivat palveluksen epäkohtia myös useilla päivän mittaisilla työnsäilyillä, joihin osallistui parhaimmillaan 60-80 prosenttia palvelusta suorittaneista. Amnesty International tuki aseistakieltäytyjien vaatimuksia tunnustamalla vuosien -86 ja -92 välillä yli 25 totaalkieltäytyjää mielipidevangeiksi.

Protesti huipentui huhtikuussa 1990 aloitettuun, kestoltaan etukäteen rajoittamattomaan, siviilipalvelusmiesten lakkoon, joka venyi neljän viikon mittaiseksi. Lainsäädäntöön kohdistunutta painetta kasvattivat neljä vangittua totaalkieltäytyjää, Robert Ryömä, Jari Kallioluoma, Ari Arffman ja Timo Kinnunen, jotka aloittivat samaan aikaan nälkälakon. Heistä Ryömä, Kallioluoma ja Arffman jatkoivat nälkälakkoaan vielä siviilipalvelusmiesten protestin päätyttyäkin vaatimuksenaan lakimuutoksen lisäksi armahdus. Presidentti Mauno Koivisto armahti lopulta kieltäytyvät vastentahtoisesti nälkälakon jatkuttua 39 päivää. Myöhemmin samana vuonna nähtiin vielä yksi nälkälakko, kun vangittu totaalkieltäytyjä Tommi Nieminen armahdettiin yli kuukauden paaston jälkeen.

Vaikka viisivuotinen määräaikaislaki oli protesteista huolimatta voimassa suunnitelmien mukaisesti vuoden -91 loppuun asti, lienee aseistakieltäytyjien aktiivisella kampanjoinnilla ollut merkittävä vaikutus vuonna 1992 voimaan astuneen nykyisen siviilipalveluslain sisältöön - on hyvin mahdollista, että ilman mielenilmaisuja määräaikaislaki olisi muutettu pysyväksi. Nälkälakon myötävaikutuksella myös totaalkieltäytyjien rangaistuksia lievennettiin jo vuonna -90, jolloin vakiintui edelleen voimassaoleva käytäntö, jonka mukaan kieltäytymisestä seuraava vankeusrangaistus on puolet suorittamattomasta siviilipalveluksesta.

Merkittävin uudistus vuonna -92 oli siviilipalveluksen lyhentäminen 13:een kuukauteen. Siviilipalvelusmiesten koulutus keskitettiin aluksi kolmeen ja vuonna -96 yhteen siviilipalveluskeskukseen, joka vastaa myös palveluseenastumismääräyksistä ja muusta palveluksen käytännön toteutuksesta. Myös palveluksen suorittaminen ns. yksityisoikeudellisissa paikoissa, eli esim. järjestöissä, tuli mahdolliseksi.

Eettisiin syihin pohjaava totaalkieltäytyminen oli Suomessa pitkään ns. *ehdollista kieltäytymistä*, eli sillä vaadittiin muutoksia siviilipalveluslakiin tai - vakaumuksetutkinnan aikoina - vaadittiin oman siviilipalvelushakemuk-

sen hyväksymistä. Koko asevelvollisuusjärjestelmää vastustava ehdoton totaalkieltäytyminen nosti ensi kertaa päätään vuonna 1984 käynnistyneen "Kampanjan asevelvollisuus pois" myötä. Merkittävää julkisuutta ehdoton kieltäytyminen saavutti vasta vuonna -92 Kaj Ranisen kamppailun myötä.

Porin prikaatiin asepalvelukseen määrätty Raninen kieltäytyi huhtikuussa suorittamasta palvelustaan ja hakeutumaan siviilipalvelukseen. Kieltäytymisestä seurasi kuusi kuukautta jatkunut ainutlaatuinen vankeuskierre, jossa Rainen tuomittiin toistuvasti karkuruudesta lyhyeen vankeusrangaistukseen. Vankilasta Raninen toimitettiin takaisin varuskuntaan, jossa kieltäytymisestä seurasi jälleen pidätys, uusi oikeudenkäynti ja vangitseminen. Kierre päättyi lokakuussa, kun Raninen vapautettiin palveluksen suorittamisesta.

Ranisella oli kuitenkin vielä pari kuukautta suorittamatonta vankeutta. Kun rangaistus hovioikeuden päätöksen jälkeen vuonna -93 pantiin täytäntöön, aloitti Raninen nälkälakon, joka kesti peräti 37 päivää. Presidentti Koiviston kieltäytyttyä armahduksesta nälkälakko päättyi vasta, kun puolustusministeri Elisabeth Rehn lupasi käynnistää lakivalmistelut kertautuvien tuomioiden estämiseksi ja vankilan johto päästi Ranisen ehdonlaiseen vapauteen. Vuonna -94 voimaantullut laki mahdollistaa kieltäytymisen suoraan varusmiespalveluksesta. Sen soveltamisessa omaksutut käytännöt ovat kuitenkin johtaneet edelleen joissakin tapauksissa päällekkäisiin tuomioiden.

Totaalkieltäytyjiä oli 90-luvun alkupuolella vuosittain n. 15, mutta vuonna -96 määrä kääntyi nousuun.

Vuosina -96 ja -98 julkistettiin "totaalimanifestit", joiden tavoitteena oli nostaa totaalkieltäytymistä esille. Eniten huomiota ensimmäisen manifestin allekirjoittajista on saanut Antti Rautiainen, joka on kieltäytynyt myös osallistumasta kutsuntoihin. Kieltäytymisestä on seurannut kierre, jossa kutsunnoista poisjäämisestä määrätään sakkorangaistus ja uudet kutsunnat. Kierre jatkuu edelleen. Maininnan ansaitsee myös Ville-Veikko Hirvelä, joka aloitti vangitsemisensä jälkeen vuonna -94 nälkälakon vaatimuksenaan, että valtio korvaa Angolan sotapakolaisille sen, että hän joutuu vankeuden vuoksi olemaan pois vapaehtoistyöstä. Hirvelä lopetti nälkälakon noin kuukauden jälkeen.

90-luvun alun lakiuudistusta seurasi jälleen siviilipalveluksessa rauhallisen kehityksen kausi, jonka aikana siviilipalvelukseen hakeutuvien määrä vakiintui noin 2500:een vuodessa. Aseistakieltäytyjäliitto keskittyi mm. vaatimaan yksityisoikeudellisten siviilipalveluspaikkojen lisäämistä, jota puolustusministeriö jarrutti 90-luvun loppupuolella saakka. Siviilipalveluksen suosion kasvu aiheutti käytännön ongelmia. Jo vuonna -92 nähtiin ensimmäiset "legioonalaiset", siviilipalvelusmiehet, jotka eivät onnistuneet saamaan palveluspaikkaa koulutusjakson päättymiseen mennessä. Samoihin aikoihin alkoi esiintyä ongelmia siviilipalvelusmiesten majoituksen hoidossa.

Viimeisen, yhä jatkuvan, konfliktin synnytti varusmiespalveluksen uudistaminen, joka lyhensi vuoden -98 alussa yleisimmän armeijapalvelusajan kuuteen kuukauteen. Keskimääräinen varusmiespalvelusaika lyheni noin kah-

Totaalkieltäytyjä Jarno Salminen kahlsi itsensä pääesikunnan oveen 16.12.1997 vastalauseena asevelvollisuusjärjestelmää ja totaalkieltäytyjien kohtelua vastaan.

deksaan kuukauteen. Samaan aikaan myös siviilipalveluksen käytännön ongelmat alkoivat kärjistyä. Uuden tilanteen aikana on Suomessa nähty jälleen siviilipalvelusmiesten joukkomielennäisiä, kun miehet ovat vaatineet epäkohtien korjaamista neljällä työnseisauksella vuosina 98-01. Työnseisauksiin on parhaimmillaan osallistunut yli puolet palvelustaan suorittavista miehistä.

Siviilipalveluksen epäkohdat ovat nostaneet myös totaalkieltäytyjien määrän ennätyslukemiin. Vuonna -99 tuomittiin jo yli 50 totaalkieltäytyjää ja vuonna 2001 rikkoutui 60:n raja. Totaalkieltäytyjien määrä hipoo jo vuotta -87 edeltänyttä aikaa, jolloin kaikki Jehovan todistajat tuomittiin vankeuteen. Merkilepantavaa nykyisessä tilanteessa on, että yhä useammat totaalkieltäytyvät

esittävät teolleen sekä ehdollisia, että ehdottomia perusteita. Myös Amnesty International puuttui Suomen tilanteeseen kuuden vuoden tauon jälkeen ryhtymällä vuonna -99 tunnustamaan jälleen suomalaisia totaalkieltäytyjiä mielipidevankeiksi. Toukokuuhun 2003 mennessä Amnesty on adoptoinut listoilleen jo 43 kieltäytyjää.

Omlaatusimman protestin suomen aseistakieltäytymislainsäädäntöä kohtaan on esittänyt totaalkieltäytyjä Jussi Hermaja, joka pakeni ennen vankeusrangaistuksensa täytäntöönpanoa syksyllä -01 Belgiaan ja anoi poliittista turvapaikkaa vedoten siihen, että Suomen siviilipalvelusjärjestelmä on syrjivä. Tätä kirjoittaessa Hermajan hakemus on Belgian korkeimman hallinto-oikeuden käsittelyssä jo toista vuotta.

Siviilipalvelus herättää Suomessa edelleen voimakkaita poliittisia intimoja ja yritykset saada varusmiespalveluksen peruskeston suhteutettuna Euroopan pisimpään siviilipalvelusaikaan lyhennys ovat kariutuneet eduskunnassa vuosina -98 ja -00. Kampanjointi kuitenkin jatkuu ja aseistakieltäytyminen pysyy varmasti jatkossakin pinnalla julkisessa keskustelussa. Aseistakieltäytyjäliiton keskeiset tavoitteet siviilipalveluslain uudistamiseksi ovat palvelusajan lyhentäminen keskimääräisen varusmiespalveluksen mittaiseksi ja siviilipalvelusmiesten majoituskustannusten siirtäminen valtiolle. Lisäksi tapetilla on edelleen epäkohta, joka on hirtännyt pasifistin kengässä jo vuonna 1931 säädetystä ensimmäisestä siviilipalveluslaista alkaen: aseistakieltäytymisoikeus on Suomessa tunnustettu ainoastaan rauhan aikana.

Kansainvälinen rauhanvankipäivä Jyväskylässä, ja vähän muutakin läppää

Rauhanvankipäivää käsiteltiin enemmän S&T:n numerossa 3/2003, mutta Jyväskylän juttu unohtui pois taittovaiheessa. Jyväskylän Aki-posse osallistui kansainvälisen rauhanvankipäivän tapahtumiin pitämällä infopöytä kaupungin ydinkeskustassa. Tapahtumassa jaettiin materiaalia varsinkin "oman kylän" toverin Jussi Hermajan kamppailusta Belgiassa.

Jukka Peltokoski

Syytä taikka toisesta Jyväskylässä on ollut jo pitkään varsin aktiivista aseistakieltäytymistoimintaa. Aseistakieltäytyjäliittoa edeltäneellä Siviilipalvelusmiesliitolla oli kaupungissa (liiton vanhojen jäsenlehtien perusteella arvioituna) huomattavan ahkera paikallisjärjestö. Nykyään puikoissa heiluu Aseistakieltäytyjäliiton Jyväskylän paikallisryhmä, "Aki-Jki".

Vielä 1990-luvun puolella Aseistakieltäytyjäliiton paikallistoimintaa organisoitiin muiden järjestöjen, lähinnä Jyväskylän opiskelevien anarkistien sekä osittain myös Maan ystävien paikallisryhmän välityksellä. Vuosituhannen vaihteessa toiminta päätettiin itsenäistää.

Nykyiselläkin ryhmällä on toki läheiset suhteet Jyväskylän muuhun "nuoreen ja antiautoritaariseen" kansalaistoiminnan kenttään, mutta samalla ryhmän erottaminen omakseen on tuonut mukaan täysin uutta jengijä, ja ryhmä on sen kun pristinnyt.

Case Hermaja

Koska Belgiaan maanpakoon loikannut Jussi Hermaja on niin sanotusti oman kylän poikia, ovat jyväskyläläiset pyrkineet pitämään Hermajan tapausta aktiivisesti esillä. Kuten kukin voi uskoa, herätti Hermajan maastapako erityisesti alkuaikeina runsaasti närää paikallis-

lehden yleisönosastolla. Aki-Jki reagoi polemiikkiin omilla vastineillaan.

Aseistakieltäytymiseen liittyvinä teemapäivinä Jyväskylän keskustassa on pidetty säännöllisesti infopöytä ja jaettu "Jussi-lenttareita". Rauhanvankipäivää edellisen kerran infopöytä pidettiin lokakuussa, jolloin tuli kaksi vuotta Hermajan paosta. Kummassakin tapahtumassa kadulle on roudattu pöydän lisäksi totaalien kohtaloa symboloiva häkki, vankipukuun sonnustetun aseistakieltäytyjän kera.

Häkki onkin osoittautunut erinomaiseksi huomion"vangitsijaksi". Anekdoottina voi mainita, että häkissä jo useammassa performanssissa luimuillut vaki- vai pitäisikö sanoa luottovankimme on saanut jopa uusia tuttavuuksia kadulta - paikallisten teinien keskuudesta. Ja kyllä kaduntallaajat ylipäätään pysähtyvät herkästi juttelemaan häkistä lappusia ojentelevan "ihmetyksen" kanssa.

Hassutuksiltakaan ei ole välttytty. Mieleen tulee eräs ohikulkija, joka kieltäytyi häkistä tarjotusta lenttarista, koska hänellä kuulemma on jo työpaikka. Kieltämättä! Häkin, työvoimapolitiikan ja työpaikkojen yhdistyminen mielikuvien tasolla ei ole ollenkaan päätön ajatus! Ehkä vieläkin herkullisemmat naurut saatiin, kun - tarjottuamme ohikulkijalle "Aseistakieltäytyjäliiton materiaalia" - pysähtyi kulkija kysymään, mikä se sellainen Aseistakieltäytyjäliitto on. Valitettavasti emme olleet niin sanavalmiita, että olisimme tajunneet vas-

tata, että liitto, jonka mielestä täällä on puhuttu jo aivan liian paljon asiaa.

Mutta mikä onkaan tarinan opetus? Tietenkin se, että täytekakku ei ole oikea valinta joulukuiseen tempaukseen. Edellisvuoden rauhanvankipäivänä tarjosimme kadulla todellakin "totaalikakku", tamperelaisten mainiota totaalikakku-ideaa plagioiden. Karkusta, pirhana vieköön, vain tuli 20-asteen pakkasessa hyydykettä, joka ei ollut ottaa sulakseen, vaikka sitä käytettiin useampaan otteeseen lämpenemässä Forumin eteispuhalmien alla. Tänä vuonna tarjoilimme glögiä, ja se oli hyvä valinta se.

Aseetonta taistelua

Jyväskylän paikallislehti noteerasi Hermajan kuuluisimmaksi jyväskyläläiseksi tämän paon jälkeen. Aki-Jki on toivoakseni osaltaan onnistunut pitämään tapausta julkisena. Infopöydän pidon välityksellä Jyväskylän katukuvaan on levinnyt pitkälti toista tuhatta "Case Hermajasta" tiedottanutta lenttaria. Jokin paikallisista medioista on aina säännöllisesti tarttunut aiheeseen ja tehnyt siitä jutun.

Kysee ei ole tietenkään Hermajan egon kasvattamisesta, vaan kuten Hermaja itsekin on korostanut, hänen "käyttämistään" nykyisen aseistakieltäytymistilanteen politisoimisesta. Aseistakieltäytyjien historia osoittaa niin Suomen kuin muunkin maailman osalta,

ettei oikeuksia saa, ellei niiden puolesta ensin taistella. Täyden aseistakieltäytymisoikeuden lunastaminen tuskin tulee tapahtumaan päättäjien lahjana. Kyllä aseistakieltäytyjien täytyy hankkia se itse itselleen, aseenaan jatkuva vastarinta ja alistumattomuus.

Hermajan kamppailu on lunastanut paikkansa aseistakieltäytyjien historiassa. Se nousee vahvojen ristiriitojen sävyttämästä tilanteesta, jossa paitsi aseistakieltäytymisoikeuden laajentaminen, myös sen päivittäminen, on ollut pitkään käytännöllisesti katsoen täydessä pysähtyneisyyden tilassa. Siviilipalveluslain uudistusyritykset on ammuttu kerta toistensa jälkeen alas. Yksikään puolue ei ole ajanut vahvasti totaalien ja siviirien asioita, ilmeisesti peläten kysymykseen tarttumisen karkottavan äänestäjiä. Jotain tilanteen kieroutuneisuudesta kertoo sekin, ettei "ihmisoikeuspresidenttimme" näytä olevan suurestikaan huolissaan Suomen ihmisoikeustilanteesta eli Amnestyn adoptoimista totaalkieltäytyjistä.

Jos tilanteesta nyt jotain positiivista oikein hakemalla hakee, niin kait se on se, että luulisi tämän osoittavan, etteivät asiat edisty ilman konfliktien avaamista ja omien intressien puolustamista. Vaikka pasifisteja tai antimilitaristeja ollaankin, pitää varoa, ettei politiikkana ole yhteiskunnallisista kamppailuista luistaminen ja konfliktuaalisten tilanteiden pelkääminen.

Aseistakieltäytyjäliitto

30 vuotta antimilitarista toimintaa

Sota on rikos ihmiskuntaa vastaan.

Siksi olemme päättäneet olla tukematta

mitään sotaa ja kamppaila sotten

kaikkien syiden poistamiseksi.

Kovat tuomiot aseistakieltäytyjille Israelissa

Vuoden 2003 alussa käynnistynyt oikeusjuttu viittä sota-oikeuteen haastettua israelilaista aseistakieltäytyjää vastaan päättyi viimein 4.1.2004. Kaikille langetettiin vuoden vankeusrangaistus.

Normaalisti juutalaiset aseistakieltäytyjät tuomitaan useita kertoja peräkkäin lyhyisiin (14-28 vrk) vankeusrangaistuksiin kunnes heidät lopulta vapautetaan palveluksesta. 1990-luvulla tämä tapahtui tavallisesti kolmen tai neljän, mutta viime aikoina aseistakieltäytymisen yleistyttyä ja sen kasvettua jälleen keskeiseksi osaksi miehityksen vastaista liikettä usein vasta kuudennen tai seitsemännen tuomion jälkeen. Periaatteessa Israelin lainsäädäntö antaisi mahdollisuuden vapauttaa aseistakieltäytyjiä kokonaan ilman tuomitsemista.

Tämän vuoden alussa kuusi jo tuomiokierteessä ollut aseistakieltäytyjää haastettiin kuitenkin sota-oikeuteen, mikä mahdollistaa kovemmat tuomiot. Heistä viisi -Noam Bahat, Matan Kaminer, Adam Maor, Haggai Matar ja Shimri Tzameret - sai nyt siis vuoden tuomion. Heidät määrättiin aloittamaan tuomiionsa suorittaminen sotilasvankila no 6:ssa keskiviikkona 7.1.2004. Sitten 1970-luvun sota-oikeuteen on haastettu vain drusikieltäytyjiä.

Aseistakieltäytyjien vanhempien toimintaryhmä on avannut veto-osuuden vangittujen puolesta. Sen voi allekirjoittaa osoitteessa <http://www.refuz.org.il>

Alla on Gush Shalom -järjestön raportti viiden kieltäytyjän tuomionlukulaisuudesta 16.12.:

Jaffan sotilasoikeuden istuntosali ei ole koskaan ollut näin ylimielitetty. Paikalle oli tuotu ylimääräisiä penkkejä, jotka täyttivät käytävän eikä liikkumiseen jää juurikaan tilaa. Aktivistien, syytettyjen perheenjäsenien ja journalistien parveilla jokaisessa mahdollisessa nurkassa (paikalla oli neljä TV-ryhmää, jotka ajettiin ulos kun tuomarit astuivat sisään) ja ulkopuolelle oli jäänyt yhtä paljon ihmisiä kuin sisälle mahtui. Pitkän odotuksen jälkeen Noam Bahat, Matan Kaminer, Adam Maor, Haggai Matar ja Shimri Tzameret olivat saamassa tuomiionsa aseistakieltäytymisestä.

Yoni Ben-Artzin tuomion jälkeen kukaan ei tosissaan odottanut, että syytetyt olisi julistettu syyttömiksi. Epäilemättä heidät todettaisiin syyllisiksi syytteen mukaan muodollisen rikosnimikkeen ollessa "tottelemattomuus". Vastoin parempaa tietoaamme toivoimme kuitenkin, että näiden poikien vakuuttava moraalinen näkökanta olisi tehnyt vaikutuksen tuomioistuimeen. Tuomion lukenut eversti Avi Levy näytti kuitenkin erilaiselta henkilöltä kuin toimiva puheenjohtaja, joka oli osoittanut pehmenemisen merkkejä aikaisemmissa istunnoissa.

Aloitettuaan hyväksymällä puolustuksen väitteen, että omantunnon vapaus on Israelin lainsäädännön takama todellinen oikeus eikä vain armeijan mielihaluista riippuva etuoikeus, tuomari antoi sille selityksen, joka mitätöi sen käytännön merkityksen. Perustaltaan tuomiolauselman hyväksyi sotilasauktoriteetin toiminnan ja sen juridisen oikeuttamisen samalla tavalla kuin syytteen esitettiin: vapautus asepalveluksesta tulisi myöntää vain pasifisteille eikä kenellekään muulle. Tuomari ei vaikuttanut

Kuvassa vasemmalta: Adam Maor, Haggai Matar, Shimri Zameret, Noam Bahat, Matan Kaminer

kovin kiinnostuneelta ideologisista eroista vaan enemmänkin käytännöllisistä: hänen mukaansa pasifistit ovat pieni ryhmä, joka ei aseta haastetta hallituksen politiikalle vaan etsii vain henkilökohtaista pelastusta ja näin ollen, eversti mukaan, tuskin kasvaa merkittävästi.

Nyt tuomioistuin oli kuitenkin tekemisissä paljon vakavamman asian kanssa: "Huomaamme, että syytetyt kokevat moraalista ja ideologista vastenmielisyyttä osallistua armeijan toimintaan, joka heidän uskomuksensa mukaan toteuttaa ilmeisen moraalittomia tekoja. Kieltäytymisteko ei ole kuitenkaan seurausta vain tästä vastenmielisyydestä, vaan myös - ja ehkäpä ensisijaisesti - syytettyjen halusta muuttaa yleistä mielipidettä, aikaansaada muutos armeijaan menemässä olevien sekä asevelvollisten ja reserviläisten mielipiteissä ja toiminnassa, ja viime kädessä aiheuttaa muutos hallituksen politiikassa ja lopettaa miehitys."

Eversti Levy antautui pitkään ja monipolviseen lailliseen ja filosofiseen argumentaatioon vakuutellen yhä uudelleen, että tällaista uhkaa ei suvaita ja että kaikkien täytyy mennä armeijaan ja asettua samalla lailla hengenvaaraan maan puolustamiseksi (luottaen mainita, että tuhannet ultraortodoksit eivät joudu armeijaan, vaan saavat avokätisiä avustuksia opinnoilleen uskonnollisissa seminaareissa). "Israelissa ei ole siviilipalvelusta, joten sotilasviranomaisia ei voi syyttää siitä, että he kieltäytyvät tarjoamasta sitä vaihtoehdoksi viidelle syytetylle. Tämän tuomioistuimen näkemys on kuitenkin, että vaikka sellainen mahdollisuus olisikin olemassa, se ei tarjoaisi sopivaa vaihtoehtoa kyseessä olevassa tapauksessa. Tasa-arvoisuus ei vaadi vain sitä, että kansalaiset palvelevat kolme vuotta, vaan että he kaikki he asettautuvat samanlaiseen hengenvaaraan" (tässä jäi huomiotta se tosiasia, että tämän päivän armeijassa enemmistö sotilasta ei kuulu taistelujoukkoihin...).

Kun päätös oli luettu loppuun, jäimme istumaan tyrmistyneessä hiljaisuudessa. Vain Reuven Kaminer, Matanin isoisä, nousi seisomaan ja lähti tuomioistuinsalista huutaen "Häpeä!" Tuomioistuinsalin ulkopuolella oli kuitenkin the tiivis joukko lehtikuvaajia

ja TV-kameroita, ja heidän takanaan aktivisteja, jotka eivät olleet päässeet sisään. Kun viisikko astui sisään, he saivat sankarin vastaanoton villien huutojen ja pitkien suosionosoitusten muodossa. Sen jälkeen tila muuttui näyttämöksi esitykselle, jollaista se ei varmasti ole kokenut niiden vuosikymmenten aikana, jotka se on toiminut sotilasoikeutena; se oli jossakin poliittisen mielenosoituksen ja lehdistötilaisuuden välimaastossa.

Huudot "Miehitys on terroria - kieltäytyjä on sankari" ja "Rauha kyllä - miehitys ei" (jotkut huusivat myös "ei armeijalle") kestivät useita minutteja kunnes TV-ryhmien onnistui saada hiljaisuus, jotta he pystyivät haastattelemaan viittä kieltäytyjää, heidän vanhempiensa ja heidän lakimiestään.

"Meitä rangaistaan, jos lausumme sanan m-i-e-h-i-t-y-s. Siksi lausun sen yhä uudelleen: miehitys, miehitys, miehitys" sanoi Matan Kaminer. "Kaikkein helpoin asia tässä maassa asuvalle 18-vuotiaalle on saada vapautus armeijasta kaikenlaisilla tempuilla. Kuka tahansa voi tehdä niin ja monet tekevätkin. Me valitsimme kuitenkin vaikeamman tien. Sanomme, että miehitys on moraalisesti kammottavaa eivätkä moraaliset ihmiset eivät voi suvaita sitä ja tämä on kieltäytymisemme syy. Jos rehellisyytemme johtaa siihen, että joudumme istumaan monta vuotta vankilassa, sitten istumme monta vuotta vankilassa."

"Me sanomme totuuden jota useimmat eivät tiedä ja jota monet kieltäytyvät hyväksymästä, ja siksi meitä rangaistaan" sanoi Haggai Matar. "He tekevät sotarikoksia ja odottavat että me pysymme hiljaa. Me emme kuitenkaan pysy hiljaa. Puhumme miehitystä vastaan silloinkin, kun joudumme maksamaan siitä kalliin hinnan. Uuvuttavan vuoden jälkeen joudumme huomaamaan, että sota-oikeus ei halua kuunnella mitä meillä on sanottavaa. Osoittautui, että eversti Avi Levy on lopultakin vain armeijakoneiston mutteri. Hän ei ole sellainen ihminen, joka haluaisi horjuttaa koko järjestelmää."

"Mitä pahemmaksi miehitys muuttuu, sitä useammat kieltäytyvät." Nämä Adam Maorin sanat esitettiin ykköskanavan iltautisissa. Hän jatkoi sanoen: "Maa, joka sortaa kolmea ja puolta miljoonaa ihmistä ja kieltää heitä

perustavimmat inhimilliset tarpeet on maa, joka on tuomittu sortamaan myös omia kansalaisiaan. Ei ihme, että tämä maa lähettää meidät vankilaan. Ei ihme, että se tallaa jalkoihinsa köyhiä ja osattomia sillä tavalla kuin tekee."

Shimri Tzameret puhui seuraavana: "Tämä tuomio ei saa minua luovuttamaan. Tämä tuomioistuin on osa armeijaa, ja armeija tekee hirvittäviä ja moraalittomia asioita esimerkiksi lähettämällä ystäväni vaarantamaan elämänsä Netzarimin siirtokunnan tai Hebronin puolesta, vaikka kaikki tietävät että loppujen lopuksi ne tullaan evakuoimaan. Armeija luo epätoivoa palestiinalaisten yhteiskunnassa. Itse asiassa armeija siittää itsemurhapommittajia. Tällainen armeija on kyseessä, eikä ole yllätys, että saman armeijan tuomioistuin antoi tällaisen tuomion."

Viimeinen viidestä oli Noam Bahat: "On tärkeää muistaa, että nykyinen sota on käynnissä valinnan seurauksena, se ei ole sota, joka olisi välttämätön eloonjäämisen tai itsepuolustuksen kannalta. Sota, kun vaihtoehtoja olisi olemassa, on jo määritelmällisesti moraaliton. Meidän tulee kieltäytyä, koska tämä sota loppuu vasta kuin ihmiset lakkaavat tukemasta sitä. En todellakaan ole tyytyväinen tähän tuomioon, mutta se ei missään tapauksessa ole minulle tai muille syy antaa periksi."

"Kuuntelin tuomion mitä tarkimmin" sanoi syytettyjä puolustanut Dov Chenin. "Sitä, kunniotetaan perustavia ihmis- tai kansalaisoikeuksia ei koetella silloin kun kaikki ovat samaa mieltä. Niiden kunnioittaminen joutuu kokeeseen silloin, kun asia on kiistanalainen. Tuomioistuimen mukaan omantunnonvapaus on turvattu Israelin lainsäädännössä, mutta se kieltäytyy soveltamasta sitä silloin kuin sitä eniten tarvittaisiin. Jos omantunnonvapaus ei tarjoa suojaa näiden viiden kaltaisille ihmisille, silloin sitä ei ole olemassakaan. Kävin tästä kiivasta keskustelua oikeudessa. Tälle oikeudelle ei annettu painoarvoa jonka se ansaitsee, mikä mielestäni tekee tuomiosta perustuslainvastaisen." (Tämä oli mahdollisesti ensimmäinen kappale korkeimmalle oikeudelle tehtävästä valituksesta.)

Kosovo-keskustelut alkavat – vuosikymmentä liian myöhään

Jan Öberg

Korkean tason kosvonalbaanijohtajat ja serbijohtajat Belgradista kohtasivat 14.10..2003 kasvokkain Wienissä.

Kyseessä oli historiallinen tapaaminen useammassa kuin yhdessä mielessä. Se tarjoaa kaikille konfliktinhallinnasta ja rauhanrakentamisesta kiinnostuneille mahdollisuuden harkita näiden asioiden filosofiaa, menetelmiä ja politiikkaa.

Toimiko kansainvälinen niin kutsuttu yhteisö oikein? Oppivatko instituutiot riittävästi menneistä tapahtumista? Onko Kosovon, Afganistanin ja Irakin välillä samankaltaisuuksia, joista meidän tulisi keskustella itsekreiitisesti pikemminkin kuin vain syyttää osapuolia?

Vuoropuhelu on hieno asia, mutta vuoden 1999 pommitukset kovensivat kaikkia

Kyseessä on ensimmäinen tämänkaltainen serbien ja albaanien tapaaminen sen jälkeen kun NATO kävi sotaa Jugoslaviaa vastaan 1999. Itse asiassa kyseessä on muutamaa poikkeusta lukuunottamatta ensimmäinen yritys aloittaa todelliset neuvottelut sen jälkeen kun kaikki alkoi 1980-luvun lopulla. Aivan kuten Irakissa, keskeisiä osapuolia estettiin tapaamasta. Ja ajan kuluessa kovalinjaiset ovat vallanneet näyttämön eivätkä nykyään todella suostu keskustelemaan.

Milosevicin sortopolitiikan uhreina albaanit kokivat oikeutetusti, että heillä oli lännen tuki ja heidät palkitaan kiinnittäytymisestä maksimalistisiin lähtökohtiin: näin ollen ei kompromisseja täydellisen itsenäisyyden päämäärästä.

Suurimpana alueen kansoista serbit, joiden vähemmistöt Kroatiaassa, Bosniaassa ja Kosovossa eivät koskaan saaneet mitään solidaarisuutta lännen konfliktinhallitsijoilta, kokivat tulleen väärinymmäretyiksi, epäoikeudenmukaisesti kohdelluiksi ja heitä nöyryytettiin pommituksilla. Mikseivät he taistelisi järkkymättömästi Kosovon alueesta, jota pitävät kansansa kehtona? Lisäksi serbit kansana - ja erityisesti kosvoserbit - ovat menettäneet enemmän kuin kukaan muu omien johtajiensa politiikan seurauksena

Wienin prosessi tuskin merkitsee kaivattua käännekohtaa tai rauhaa Kosovossa. Kaikki osapuolet pelaavat yhä pelejään ja tavalliset hyväntahtoiset albaaninit, serbit, turkkilaiset jne. alueella joutuvat yhä maksamaan kovan hinnan. Nämä neuvottelut tapahtuvat noin vuosikymmentä liian myöhään. Jos osapuolet näkivät hyväksyttävää ratkaisumahdollisuuksia 1990-luvun alussa, nykyään on liian paljon vihaa ja epäluuloa, jotta voitaisiin löytää edes kaikille vähiten huono ratkaisu.

Wienissä ovat läsnä myös YK:n Kosovon operaatio (UNMIK) jota johtaa erityisedustaja Harri Holkeri, Kosovon kontaktiryhmä, jossa ovat mukana Yhdysvallat, Iso-Britannia, Venäjä, Ranska, Italia ja Saksa sekä EU:n huippujohtajat Chris Patten ja Javier Solana, NATO:n pääsihteeri Lordi Robertson ja ETYJ:n istuva puheenjohtaja, Hollannin ulkoministeri Jaap de Hoop Scheffer.

Epäilyttäviä aspekteja

Ainakin neljä epäluuloja herättävää aspektia pistää silmään:

A) Kosovon väliaikaisten itsehallintoinstituutioiden (PSIG) pääministeri Bajram Rexhepi ei ole paikalla; albaaniosapuolta johtaa sen sijasta presidentti, tri Ibrahim Rugova.

B) Kun Rexhepi kieltäytyi osallistumasta, YK:n virkailijat peruuttivat Kosovon serbien ja turkkilaisten edustajien kutsut, mikä suututti Belgradia siinä määrin, että se BBC:n mukaan

lähetti paikalle ministerineuvostonsa jäsenen, muttei pääministeriä tai varapääministeriä. Näin ollen kaikki asianosaiset paikalliset osapuolet eivät ole edustettuna, ei myöskään PSIG eikä Kosovon lakiasäätävä kokous. Mutta

C) YK:n edustusto, EU, ETYJ ja NATO ovat edustettuina kaikkein korkeimmalla tasolla.

D) Kosovon tuleva asema ei ole esityslistalla. Tapaamisessa käsitellään sellaisia asioita kuten energian puute, autojen rekisterikilvet, 3 700 Kosovossa yhä kadoksissa olevaa etupäässä serbin tulevaisuus, jotka pakenivat Kosovosta sodan jälkeen äärialbaanien tekemiä etnisiä puhdistuksia.

Tämän perusteella arvioituna näyttää siltä, että Wienin keskustelut ovat tärkeämpiä kansainväliselle yhteisölle kuin paikallisille osapuolille. Kansainvälinen yhteisö teki interventionsa puolueellisimmalla mahdollisimmalla tavalla, albaanien rinnalla, se pommitti Serbiaa, osoitti hiljaista ymmärrystä albaanien ääriaineksien toteuttamalle etniselle puhdistukselle, joka pakotti yli 200 000 serbia lähtemään Kosovosta NATO:n sodan jälkeen. Se sai serbit muttei albaaneja Haagin sotarikostuomioistuimen eteen ja miljardeja dollareita virtasi Kosovoon (muttei Serbiaan). Kaikesta tästä huolimatta kansainvälisellä yhteisöllä ei edelleenkään näytä olevan luottamusta ja auktoriteettia kertoa tietyille albaanijohtajille, että tarpeeksi on tarpeeksi.

Yli vuosikymmenen hukattuja neuvottelumahdollisuuksia ja neljän sodanjälkeisen polarisaation ja koven-tuneuden asenteiden vuoden jälkeen kansainvälisten järjestöjen on pakko pyrkiä antamaan mielikuva, että Kosovon konfliktit ovat etenemässä kohti jonkunlaista ratkaisua. Ne eivät kuitenkaan ole. Toiseksi ne ovat luultavasti täysin tietoisia, ettei EU:n ja NATO:n välittämä Ohridin sopimus naapurimaassa Makedoniassa toimi niinkuin oli tarkoitus ja että Makedonian kriisi on sellaisessa tilanteessa, ettei mahdollisuutta väkivallan puhkeamista uudelleen albaanien ja makedonialaisten välillä voi sulkea pois - mikä jälleen kerran osoittaisi kosvonalbaanien ja makedonialbaanien ääriainesten poliittisen ja sotilaallisen kytköksen.

Katse taaksepäin konfliktiin konfliktinlievittämisen valossa

TFF julkaisi ensimmäisen analyysinsä konfliktista, Preventing War in Kosovo, 11 vuotta sitten. Se perustui paikan päällä tehtyihin havaintoihin. Ryhmämme vietti neljä vuotta (1992-96) järjestäen ainoaa kestävä (kirjallista) vuoropuhelua toisaalta kolmen toisiaan seuranneen hallituksen Belgradissa (ja Slobodan Milosevicin) ja toisaalta tri Rugovan ja hänen LDK-puolueensa maltillisen kosvonalbaanien johtajiston välillä, joka ainoana entisen Jugoslavian poliittisena

johtajistona hyödynsi pragmaattisesti väkivallattomia keinoja saavuttaakseen pitkän aikavälin tavoitteensa, itsenäisen Kosovon.

Tällä Kosovalla olisi avoimet rajat, ei armeijaa eikä minkään sotilasliiton jäsenyyttä; se olisi perustunut monietniseen väkivallattomaan rinnakkaineloon. Toimin itse näinä vuosina tri Rugovan epävirallisena, hyväntahdon neuvonantajana konfliktinratkaisemisessa ja ryhmämme ehdotti useita tällaisia yksityiskohtia ja strategioita hänelle ja muille johtajille.

Vuonna 1996 TFF julkisti raportin Memorandum of Understanding between the UN and the Federal Republic of Yugoslavia concerning a United Nations Temporary Authority for a Negotiated Settlement, UNTANS, in Kosovo. Asiantuntijamme olivat muotoilleet sen kansainvälisesti sitovaksi sopimukseksi ja se käsitteli asioita kuten suhteellinen demilitarisointi ja kansalaisjärjestöjen ja hallitusten ammattimaisen neuvotteluintstituution perustaminen, jonka henkilökuntana toimisi konfliktien ja kiistojen sovittelun ammattilaiset. Ehdotimme, että YK ottaisi osittain hoitaakseen hallinnon Kosovossa. Kyseessä oli väkivallan ennaltaehkäisy ja periaatteellinen neuvottelu yhdessä, eikä raportti määrittänyt millainen lopullinen sopimus olisi. Se tarjosi vain keinoja ja menettelytapoja ehdottaen ihmisten perusteellista kouluttamista konfliktien ymmärtämiseen, neuvotteluihin, luottamuksen rakentamiseen ja sovitteluun; serbiarmeija ja -poliisi korvattaisiin kansainvälisellä siviilipoliisilla ja tarkkailijoilla. Monietniset siviiliasioiden virkailijat auttaisivat jokapäiväisten asioiden hoitamisessa. YK ja ETYJ olisivat olleet tärkeimpiä hallitustason toimijoita.

Veimme kaksi raporttia YK:in New Yorkiin ja keskustelimme niistä Jugoslavian osastolla, keskustelimme Hänen ylhäisyytensä Kofi Annanin, joka tuohon aikaan johti rauhanturvaoperaatiota (PKO) ja monien muiden kanssa. Kaikki kertoivat meille, että tämä oli juuri sellaista ammattimaista konfliktianalyysia, ennakkovaroitusten huomioonottamista ja rakentavia ehdotuksia sopusoinnussa YK:n periaatteen "rauha rauhanomaisin keinoin" kanssa, jollaista kansainvälinen yhteisö kipeästi tarvitsi. Kuitenkin, yksi apulaispääsihteereistä sanoi myös, "loistavaa työtä, mutta minun on sanottava teille, että kukaan tässä talossa ei ryhdy toimimaan ennen kuin olemme lukeneet monen viikon ajan New York Timesin etusivulta, että sota on alkanut. Olemme täysin tietoisia tarpeesta huomioida ennakkovaroitukset ja sellaisesta toiminnasta jota ehdotatte ja me todella kuuntelemme ennakkovaroituksia, mutta koko maailmanlaajuinen yhteisö on epätoivoisen ylikuormitettu käynnissä olevien konfliktien ja sotien kanssa. Surullinen tosiasia on, ettei kellään ole ylimääräistä kapasiteettia toimia vakavasti mahdollisesti uhkaavien sotien parissa."

Huomiotta jätetyt ja väärinhoitdetut konfliktit johtavat sotaan

Niinpä sota puhkesi Kosovossa vuonna 1997. Ensin Saksan tiedustelupalvelu, sen jälkeen USA:n keskustiedustelupalvelu CIA ja yksityiset palkkasotilajoukot, olivat tehneet kaikkensa kalvaa maata tri Rugovan alta - jolle läntiset hallitukset eivät koskaan antaneet muuta kuin kauniita sanoja - ja tekivät Kosovon vapautusarmeijasta, KLA:sta, voimatekijän alueella vuodesta 1993 eteenpäin.

Yksi KLA:n johtajista oli Agim Ceku, kosvonalbaani Kroatian armeijan upseeri, joka oli vuonna 1993 johtamassa Kroatian Presidentti Tudjmanin poliittisesti USA:n suvaitsemaa ja sotilaallisesti USA:n tukemaa Flash and Storm-operaatiota Krajinaassa ja Länsi-Slavoniassa. Se karkoitti 250 000 kroatianserbiä alueilta, joilla he olivat asuneet vuosisatoja ja joista useimmat eivät ole palanneet. Se ajoi myös YK:n loistavat rauhanturvaoperaatiot YK:n suojelemita alueilta Kroatiaasta; ensimmäinen tapaus sarjassa YK:n nöyryyttämisistä, joka on toistaiseksi edennyt Bagdadiin.

Vuosia sitten Agim Ceku kertoi minulle, että käy aika ajoin Kosovossa "auttaakseen" KLA:aa kehittymään merkittäväksi, noin 20 000 sotilaan voimaksi. Myöhemmin kansainvälinen yhteisö valitsi hänet johtamaan niinkutsuttuja siviililuontoisia Kosovon suojelujoukkoja (KPC), joiden aseistariisunta NATO:n toimesta oli tosiasiaa vain uskoteltua. KPC ja epäsäännölliset joukot kävivät sotaa sekä etelä-Serbiassa että Makedoniassa - jossa NATO jälleen kerran väitti riisuneensa aseista Kosovosta tulleet albaanikapinalliset ja paikalliset puolisolitaalliset joukot.

Silloinen USA:n lähettiläs Richard Holbrooke, joka toimi USA:n kaukoidän valtiosihteerin avustajana silloin kun Washington hyväksyi satojen opiskelijoiden joukkomurhan Kwangjussa Soulissa vuonna 1980 - sopi presidentti Milosevicin kanssa ETYJ:n läsnäolosta Kosovossa, ilmeisesti ilman mitään etukäteissuunnittelua.

1200 tarkkailijaa eivät olleet koskaan ETYJ:n jäsenvaltioiden käytettävissä, vaan CIA tuli paikalle ja solutti operaation. Lähetystön johtaja oli William Walker, joka oli aikaisemmin työskennellyt latinalaisessa Amerikassa - jotkut lähteet liittävät hänen nimensä CIA:an ja kuolemankaarteihin - ja näytteli lyhyen, vähemmän vakuuttavan osan YK:n edustuston johtajana Vukovarissa. Hän tiesi kuitenkin ennen mitään tutkimuksia, että Belgrad oli toteuttanut Racakin joukkomurhan ja sanoi niin paikan päällä. Tämä oli viimeinen pisara Clintonin hallituksen päätökselle pommittaa Jugoslaviaa. Sen sijasta että olisi saanut uuden diplomaattisen tehtävän, Walker johtaa tällä hetkellä uutta yksityisesti rahoitettua Kosovon amerikkalaisista yliopistoa! [http://www.aukf.org/press/press_release_2.htm]

Presidentti Clinton näki sopivaksi aloittaa pommitukset. Hänen toimintansa perustui olettamuksiin ja tietämyksen tasoon, joka oli suurinpiirtein samaa luokkaa kuin Bushin hallinnon tietämys Irakista. Myös hänelle toistettiin ja toistettiin keksittyjä tarinoita, joilla ei ollut mitään kosketusta todellisuuteen - kuten tarina tuhansista ihmisistä jotka Milosevic oli polttanut teollisuusuneissa Mitrovicassa tai "Operaatio Hevo-

senkengästä", jonka väitetty tarkoitus oli ajaa joka ikinen albaani pois Kosovosta. Milosevic oli Hitler, niinkuin Saddamkin oli, ja hän oli yleisesti ottaen USA:n ja lännen liittolainen siihen saakka kunnes prioriteetit muuttuivat.

Lisäksi oli kiusallinen maailmanlaajuinen huomio Monica Lewinskyn tapaukseen, joka täytyi kääntää muualle. Sattumalta tämän häpeällisen, ilman YK:n valtuutusta käydyn ja 600 viattoman kuolemaan johtaneen sodan korkein NATO-kometaja oli Wesley Clark, joka on tällä hetkellä demokraattien suosituin presidenttiehdokas. Ja korkea-arvoisin sotaan vastuullinen siviili oli silloinen NATO:n pääsihteeri Javier Solana, joka on läsnä Wienissä, tällä kertaa EU:n rauhantekijänä.

Kysymyksiä, joita yhä voidaan kysyä Kosovosta

Tällainen oli tausta kansainvälisen yhteisön todelliselle konfliktinhallintapolitiikalle Kosovossa. Yksikään hallitus ei yrittänyt saada aikaan poliittista, siviililuontoista sovittelua silloin kun se oli mahdollista (ts. 1990-luvun alussa). Yksikään kansainvälinen järjestö ei yrittänyt vakavasti saada serbejä ja albaaneja istumaan saman pöydän ääreen ja keskustelemaan minkäänlaisissa ammattimaisesti välitetyissä neuvotteluissa kestävän, periaatteellisen prosessin puitteissa.

Totta, Rambouilletissa Pariisin ulkopuolella käytiin "neuvotteluja" ennen sota. Osapuolet eivät kuitenkaan koskaan tavanneet kasvotusten ja amerikkalaisten todellinen tarkoitus näyttää olleen esittää suunnitelma, johon albaanit vastaavat "kyllä" ja serbit "ei". Tämä saavutettiin lisäämällä suunnitelmaan sotilaallinen liite, joka antoi NATO:lle avoimen valtakirjan läsnäoloon kaikkialla Serbiassa, sillä ei olisi ollut mitään vastuuta onnettomuuksista tai muusta aiheutetusta vahingosta eikä se olisi maksanut Serbian tarvikkeiden, teiden, satamien jne. käyttämisestä.

Riippumatta siitä mitä itse kukin ajattelee Milosevicin johtajuudesta ja Serbian politiikasta noina vuosina, yksikään suvereeni valtio ei hyväksyisi tällaista sovittelua. Seurauksiltaan Rambouillet oli tosiasiaa julistus siitä seuranneelle sodalle.

Kosovon kysymyksen suhteita Kroatian, Bosnian ja Makedonian konfliktien samankaltaisiin elementteihin ei koskaan todella otettu huomioon. Kosovoa käsiteltiin ainutlaatuisena konfliktina, jolla ei ole suhteita mihinkään muuhun. Kansainvälinen yhteisö jätti täydellisesti huomiotta taas yhden serbivähemmistön kohtaamat ongelmat.

Harvat kysyivät koskaan, mahtaisiko Kosovossa olla kysymys myös jostakin muusta - esimerkiksi tiettyjen suuryritysten ja yhtymien suunnitelmien öljy- ja kaasuputkien Kaspian mereltä ja Mustalta mereltä Bulgarian, Makedonian ja Albanian läpi Adrian merelle varmistamisesta, mikä turvaisi öljyn ja kaasun saatavuuden lännelle. Harvat vaivautuivat tutkimaan, miksi USA pystytti suurimman USA:n ulkopuolella sijaitsevan sotilastukikohtansa Vietnamin sodan jälkeen, Bondsteelin, joitakin kilometrejä Pristinän, Kosovon pääkaupungin ulkopuolelle. Harvat ovat kysyneet, kuinka USA saattoi ottaa itsenäisen valtion maakunnan ja pystyttää sinne omat organisaationsa - ja sotilastukikohtansa - tuolle valtiolle kuuluvalla maalla ja sen rakennuksiin neuvottelematta mistään kompensatiosta. Harvat kysyivät, mahtaako Kosovon valtavana merkityksellä ja sinne kanavoiduilla miljardoilla dollareilla ja arvovalalla olla jotakin tekemistä sen kanssa, että alueella näytävät olevan Euroopan suurimmat metalliesiintymät.

Itseasiassa vain harvat ovat miettineet miksi tällä pienellä alueella toteutettiin suhteellisesti ottaen kaikkien aikojen suurin rauhanturvaoperaatio - noin 43,000 sotilasta alusta alkaen sekä kymmenet tuhannet YK:n, ETYJ:n ja satojen kansalaisjärjestöjen työntekijät, jotka parveilivat paikalle sodan jälkeen vuonna 1999.

ACT/Eis Scholte, Copyright: Action for Churches Together.

Tilanne tänään

Näin kertoo ReliefWeb

Turvattomuus

Yleinen turvallisuuden paraneminen ei ole kuitenkaan merkinnyt sitä, että ahdistelu ja väkivalta etnisiä vähemmistöjä kohtaan olisi lakannut. Monenlaiset vakavat ihmisoikeusrikkokset, mukaanlukien kranaattihyökkäykset, ansamiinat, liikkuvasta autosta ampumiset, tuhopoltot, fyysiset hyökkäykset, kivien heittäminen, vandalismi ja sanalliset loukkaukset jatkuvat. Kun uhrit eivät usein uskalla raportoida rikoksista ja yhteisöjen johtajat ovat hiljaa niiden suhteen, tekijöitä on harvoin saatettu vastuuseen, mikä voimistaa vaarallista rankaisemattomuuden kierrettä.

Työttömyys

Kosovon nuori talous on erittäin riippuvainen kansainvälisestä avusta ja kehitysavusta. Kosovon tilastotoimiston (KSO) lukujen mukaan työttömyys on hälyyttävän suuri 57%, ja tilastot osoittavat säännöllisesti vieläkin korkeampia lukuja vähemmistöjen asuttamilla alueilla ja maaseudulla, samoin kuin naisten keskuudessa kaikkialla Kosovossa. Kun ulkopuolinen apu näyttää vähentyvän jyrkästi vuonna 2003, työttömyys näyttää - ainakin lyhyellä aikavälillä - kasvavan. Samaan aikaan kontrolloimaton toiminta ja järjestäytyneet rikollisuus dominoivat monia taloudellisen toiminnan alueita ja vaarantavat yksityisten investointien ja sosiaalitaloudellisen kehityksen näkymiä.

Etniset puhdistukset ja eristäytyminen erillisalueille

Eritasoisesti etnisesti motivoituneen ahdistelun ja väkivallan kohteeksi vuoden 1999 konfliktin jälkeen joutuneet Kosovoon jääneet etniset vähemmistöt etsivät turvaa kerääntymällä ryhmiä. Tämän tuloksena erillisalueista, jotka vaativat voimakasta kansainvälistä tarkkailua, jotta asukkaiden perusturvallisuus voidaan taata, tuli koti useimmille Kosovoon jääneille vähemmistökansalaisuuksin asukkaalle. Viime aikoihin saakka vapaata liikkumista näiden erillisalueiden ulkopuolella on rajoitettu erittäin tarkasti.

Pakolaiset ja kodeistaan paenneet eivät palaa

UNHCR rekisteröi 2 741 palannutta vähemmistökansalaisuuksien edustajaa vuonna 2002, mikä kasvatti vuosina 2000 - 2002 palanneiden kokonaismäärän 6 094:än. Arviolta neljäsosa sotaa edeltävän ajan Kosovon miljoonasta asukkaasta - etupäässä serbejä, mutta lisäksi romaneja, ashkaleja ja egyptiläisiä - on edelleen pakolaisina.

Suuri enemmistö - noin 205 000 - etupäässä kosvovon serbiä, on Serbiassa, ja Montenegro isännöi noin 29 000:tta, joista enemmistö romaneja. Lisäksi arviolta 22 500 edelleen pakolaisina Kosovon alueen sisällä olevaa vähemmistöryhmien edustajaa on hajaantuneena viidelle alueelle mukaanlukien etnisesti monipohjainen Mitrovican kaupunki.

Vähän humanitaarista apua

Kahdeksasta Kosovon CAP-ohjelmaan (the UN Consolidated Appeal for Humanitarian Assistance) vuonna 2002 osallistuneesta järjestöstä vain neljä (UNHCR, OCHA, UNICEF ja WHO) sai rahoitusta CAP-projekteille. 10.2.2003 mennessä 31% tai rahamäärinä 8428,254 dollaria tarvittavasta \$27255,604 dollarista on varmistettu. Lahjoitusten vähäinen määrä on johtanut projektien merkittäviin uudelleenarvioimisiin ja joissain tapauksissa CAP-projektien peruuttamiseen.

Oppijat vastaan fundamentalistit

Mr. Richard Holbrooke ja Mr. Bernhard Kouchner (joka oli kerran Holkerin nykyisessä asemassa) vierailivat äskettäin Kosovossa. New York Timesin mukaan, "yksityissuuhkoneella tehdyn viiden päivän vierailun aikana, jonka oli järjestänyt kaksi yksityistä säätiötä, diplomaatit hurmasivat ja houkuttelivat, luennoivat ja rehentelevät useille yleisöilleen ja julistivat ystäväyyttään Casablanca-tyyliin koko ajan... "Me emme tarvitse teitä," sanoi Sarajevossa ranskalainen Bernard Kouchner, joka yhteen aikaan hallinnoi Kosovoa YK:lle. "Te tarvitsette meitä."

Oppijat ovat niitä, jotka tekevät virheitä ja tietävät tänään, että tiesivät liian vähän eilen. Heillä on realistinen käsitys itsestään ja tarpeeksi nöyryyttä, he tekevät johtopäätöksiä ja oppivat viisaammiksi. Niinpä he avaavat oven todelliselle rauhalle ja väkivallattomuudelle.

Fundamentalistit ja muut tietämättömät ihmiset ovat vakuuttuneita tehneensä kaiken oikein eikä heillä näin ollen ole syytä oppia mitään. He vain opettavat ja uhkailevat, "me emme tarvitse teitä, te tarvitsette meitä." He jatkavat psykologista, kulttuurista ja sotilaallista väkivaltaansa - ehkäpä suhteessa epäonnistumisiin jotka on peitettävä.

Kun mikään muu ei toimi ja kaikki mahdollisuudet rauhaan hukattu, on todellakin aika keskustella Kosovon rekisterikilvistä!

Siviilisaatio, joka ei näe mitään tarvetta oppia kokemuksistaan tai muilta kulttureilta on tuomittu lopulta tuhoutumaan. Kroatia, Bosnia, Kosovo, Afganistan ja nyt Irak ovat ainoastaan väliaikaisia läntisellä matkalla kohti moraalista ja poliittista rappiota.

Jan Öberg on TFF:n johtaja (14.10.2003, PressInfo #192)

<http://www.transnational.org>

Venäjä pienentää armeijaa - kansalaiset isänmaallisuuskoulutukseen

Venäjä on uudistamassa sotakoneistoon voimakkaasti lähitulevaisuudessa. Puolustusministeri Sergei Ivanov kuvaili suunniteltuja muutoksia puolustusministeriön lehdistötilaisuudessa Moskovassa 2.10.2003.

Armeijan henkilökuntaa on tarkoitus leikata noin miljoonaan mieheen vuoteen 2005 mennessä. Myös kenraalien, joita on tällä hetkellä kymmenisen tuhatta. määrää vähennetään voimakkaasti. Vuoden 2003 aikana armeijaan käytetään noin 16 miljardia ruplaa.

Venäjän nykyinen sotilassuunnittelu hylkää lähtökohtana maailmanlaajuisen sodan mahdollisuuden tai suurimittaisen sodan NATOa tai jotain muuta USA:n johtamaa koalitiota vastaan. Sen sijaan Venäjä keskittyy kehittämään kykyään toimia erityisoperaatioissa, terrorismin vastaisessa taistelussa ja paikallisissa konflikteissa.

Myös palkallisten sopimussotilaiden määrä on tarkoitus nostaa niin, että heitä on vuoteen 2007 mennessä noin 60000. Heille maksetaan noin 1000 dollaria vastaava summa taistelutehtävistä Tshetsheniassa, jossa

he muodostavat noin 20 prosenttia kaikista sotilaista.

Myös armeijan varustelutasoa on tarkoitus parantaa niin, että vuonna 2010 noin 35% joukoista on varustettu ajanmukaisilla aseilla ja muilla varusteilla. Vuoteen 2020-25 mennessä on tarkoitus saada kaikki joukot ajanmukaisesti aseistettua.

Kansalaisten isänmaalliseen kasvatukseseen aiotaan myös panostaa lähitulevaisuudessa. Miksi? Koska vuonna 1987 tehdyssä kyselyssä noin 93% vastaajista ilmoitti olevansa "patriottoja", mutta vuoteen 2003 mennessä luku oli pienentynyt 23%iin. Uusi hallituksen ohjelma, "Venäjän federation kansalaisten patriottinen koulutus", toteutetaan 2001-05 tavoitteena osuuden kasvattaminen.

Vuoteen 2005 mennessä "patriottinen koulutus" aiotaan palauttaa kaikkiin oppilaitoksiin, samoin sitä tulevat harjoittamaan yhteiskunnalliset organisaatiot, jotka valmistavat nuoria asepalvelukseen. Onko nämä tavoitteet saavutettavissa? Luultavasti eivät, koska toteutuessaan ne kääntäisivät kellon takaisin neuvostoajkaan.

Samettivallankumous Georgiassa?

Jatkoa etusivulta

Mary Neal / Clifton Meador copyright 2003

Shevardnadze uhkasi hajottaa opposition mielenosoitukset armeijan voimin. 22. marraskuuta mielenosoittajat parlamentin edustalla eivät vielä tienneet pystyykö hän yhä komentamaan armeijaa. Tuona päivänä se ei ollut vielä onnistunut.

Mitä tapahtui?

Puhtaat tosiasiat ovat tiedossa. 2.11. järjestettyjen parlamenttivaalien jälkeen oppositio aloitti nopeasti syytöksensä vaalivilpistä. Kaksi ryhmää teki ovensuukyselyjä vaalien yhteydessä: "Oikeudenmukaiset vaalit" -niminen ryhmä ja USA:lainen yritys nimeltään The Global Strategy Group¹. Virallisen vaalikomission julkaisemien alustavien tulosten mukaan hallituspuolueet voittivat vaalit. Ovensuukyselyt taas kertoivat opposition voitosta ja Mihail Sakashvili julistautui vaalien voittajaksi samana päivänä². Hän kutsui koolle myös vastalause tapahtumia ja katumielenosoituksia, jotka lopulta johtivat Eduard Shevardnadzen eroon 23.11.2003³. Ennen eroilmoitustaan Shevardnadze yritti murskata oppositioliikkeen julistamalla "häätätilän". Kuitenkin tuli ilmi, etteivät hänen omat turvallisuusjoukkonsa enää tukeneet häntä.

Voitto kansalle?

Näyttämön takana asiat näyttivät toisenlaisilta. Oikeudenmukaiset vaalit -ryhmän vaalitarkkailu toteutettiin Sorosin Avoin Yhteiskunta-instituutin Georgian Foundationin rahoituksella, samoin Global Strategy Groupin⁴. Asiaan liittyy monia muitakin ongelmia. Vaikkakin on varsin selvää, että vaalien yhteydessä esiintyi "epäselvyyksiä" - ETYJ:n tarkkailijaryhmä antoi 3. marraskuuta lausunnon, jonka mukaan "vaalipäivänä esiintyi vakavia epäselvyyksiä, vaikkakin verraten harvoilla äänestyspaikoilla Ryhmä esitti suoria äänestyslappujen täyttämistä etukäteen, monenkertaisesta äänestamisestä ja äänestysuurnien tuhoamisesta ja "epäuskottavista äänestysprosentteista sellaisissa vaalipiireissä, jotka mahdollisesti vaikuttivat kansalliseen vaalitulokseen". ETYJ-ryhmä totesi että vaalit "eivät

täyttäneet monia ETYJ:n vaatimuksia ja kansainvälisiä kriteerejä demokraattisista vaaleista" ⁵. Jopa virallinen hallituksen vaalikomission julisti 2.11. illalla, että vaalitulos oli hylätty ainakin kahdeksalla äänestyspaikalla eri puolilla maata. Vaalikomission puheenjohtaja Nana Devdariani kuvasi vaalien epäselvyyksiä "sekä menettelytavoista johtuviksi että luonteeltaan laittomiksi" ⁶. Kuitenkaan alustavat tulokset eivät lopulta eronneet kovin paljon ovensuukyselyiden tuloksista - erot olivat ilmeisesti kyselyiden virhemarginaalin sisällä, erityisesti koska kyselyitä pidettiin poliittisesti motivoituneina (poikkeuksena oli kuitenkin Shevardnadzen "Uuden Georgian puolesta" -vaaliliitto, joka sai virallisissa tuloksissa noin 6% enemmän ääniä kuin ovensuukyselyissä). Yllätyksen aiheuttivat viralliset lopputulokset, jotka julkistettiin 20.11.2003. Yhtäkkiä Adjarian Revival Partyn johtaja Aslan Abashidze olikin saamassa 18.8%:a alustavan 8%:n sijaan. Nimenomaan Adjarian alueella on raportoitu merkittäviä epäselvyyksiä sekä äänestäjien pelottelua. Ja vaikka Abashidze muodollisesti kuului oppositioon, Shevardnadze onnistui saamaan hänen tukensa ennen vaaleja.

Ulkopuolinen vaikutus

Avoin yhteiskunta -instituutti, joka osittain rahoitti ovensuukyselyt, on myös yksi Vapaus-instituutin rahoittajista, jolla taas on läheiset yhteydet Mikhail Sakashviliin ja eräaseen katumielenosoituksen pääjärjestäjistä. Soros rahoitti myös oppositiota tukeneita tiedotusvälineitä⁷, ja - georgialaisten tiedotusvälineiden mukaan - auttoi georgialaista opiskelijajärjestö Kmaraa (Riittä!) 500,000 USA:n dollarin starttirahalla. Avoin yhteiskunta rahoitti myös kokemukstenvaihdon serbialaisten Otpor-aktivistien, jotka olivat mukana syrjäyttämässä Milosevicia, ja Kmaran and Vapaus-instituutin aktivistien välillä⁸. Toukokuussa 2003, Mikhail Sakashvili

ja Zurab Zhvania matkustivat Serbiaan tapaamaan paikallisia demokratialiikkeen edustajia. He kutsuivat heidät Georgiaan kouluttamaan 1,500 kansallisen liikkeen jäsentä kahden päivän poliittisen aktivismin harjoituskursseille. Myös Kmar, joka oli perustettu vasta huhtikuussa 2003, koulutti noin 2,000 opiskelijaa poliittiseen toimintaan⁹. Huhtikuussa 2003 Sakashvili viittasi Nixon-keskuk- sessä järjestetyssä kokouksessa tois- tuvasti Serbiaan puhuessaan Georgian tilanteesta¹⁰. Vuonna 2002, Mikhael Saakashvili ja Zurab Zhvania - joka on tällä hetkellä väliaikainen pääministeri ja näin ollen hallituksen johtaja - saivat molemmat Sorosin rahoittaman Keski-Euroopan Yliopiston Avoin yhteiskunta -palkinnon Budapestissä¹.

Mielenkiintoinen seikka on se, että Richard Miles, USA:n suurlähettiläs Georgiassa, toimi lähetystön johtajana (käytännössä suurlähettiläänä) Jugoslaviassa 1996-1999², ja teki perustyötä Milosevicin syrjäyttämiseksi vuonna 2000³. Toinen yhteensattuma: Serbian vapaiden vaalien ja demokratian keskus (CESID), joka tarkkaili vaaleja Serbiassa, sai rahoitusta USA:lta National Democratic Institute for International Affairs (NDI) -järjestön kautta vuodesta 1997 lähtien⁴. CESID tuomitsi Jugoslavian vaalit vuonna 2000 as fraudulent, ja - yllätys, yllätys - osallistui georgialaisten Oikeudenmukaiset vaalit -aktivistien kouluttamiseen ennen vuoden 2003 vaaleja⁵.

Sisäiset tekijät

Shevardnadze ei varmastiakaan ollut kovin suosittu Georgiassa hallittuaan itsenäistä valtiota vuosikymmenen ja dominoituaan Georgian politiikkaa yli 30 vuoden ajan. Maan talous ei koskaan toipunut 1990-luvun alkupuolen sisällissodasta. Toukokuussa 2003 Kansainvälinen valuuttarahasto julkatoi huolensa siitä, että Georgia "on vararikon partaalla", ja vaati jälleen Georgian hallitukselta

budjettileikkauksia⁶. Maan ulkomaanvelka on yhteensä 1,7 miljardia USA:n dollaria, josta 40% on Kansainväliselle valuuttarahastolle, Maailmanpankille ja Euroopan kehitys- ja jälleerakennuspankille. Loput 60% ovat bilateraalista velkaa muille IVY-maille⁷ Turkmenistanin ollessa suurin velkoja. Virallinen työttömyysaste Georgiassa on 30%, keskimääräinen kuukausipalkka - niille jotka sellaisen saavat - noin 20 USA:n dollaria⁸. Taloudellisen tilanteen parane- mista ei ole näköpiirissä.

Korruptio on laajalle levinnyttä ja näkyvää. Poliisiviranomaiset pysäyttävät usein autoja ja vaativat 2-5 laria (1 lari on noin 50 senttiä) ja asepalveluksen voi välttää etupäässä korruption avulla. Myös hallinnon korkeimmilla tasoilla korruptio on sääntö eikä poikkeus.

Abhasian ja Etelä-Ossetian konflikteja ei ole ratkaistu ja ne ovat "ei sotaa eikä rauhaa" -tilanteessa. Maan sisäiset pakolaiset - jotka ovat etnisesti georgialaisia näiltä kahdelta alueelta - vaativat konfliktin väkivaltaista ratkaisemista; erityisesti Abhasiasta paenneilla georgialaisilla ei ole edelleenkaan minkäänlaisia mahdollisuuksia palata koteihinsa. Shevardnadzea pidettiin liian heikkona, vaikka hänen maltillisempi suhtautumisensa luultavasti esti konfliktien eskaloitumisen ja toi hänelle tukea lännestä.

Turhautumiseen on siis paljon syitä, ja oppositiolle löytyi enemmän kuin tarpeeksi kortteja joilla pelata - ja he pelasivat niillä menestyksekkäästi.

Energia Georgiassa

Georgian naapureita ovat Venäjä (osa rajasta on Tshetshenian kanssa) pohjoisessa ja Armenia ja Azerbaidzhan etelässä. Vaikka Georgian alueella ei ole paljoakaan öljyä, Bakun (Azerbaidzhanissa) ja Ceyhanin (Turkissa) välinen öljyputki, joka on parhaillaan rakenteilla, kulkee Tbilisin kautta. Tämän johdosta Georgia on tärkeä kuljetusreitti Kaukasian ja Keski-Aasian öljyvaroilta (erityisesti Azerbaidzhanin ja Kazakstanin), joita tähän mennessä on voitu hyödyntää vain Venäjän öljyputkiverkostoa käyttämällä. Sama pätee myös maakaasuvaroihin ja uusi putki aiotaan rakentaa Bakusta Tbilisiin kautta Erzurumiin Turkkiin⁹. Tämäkin reitti sivuuttaisi Venäjän ja kilpailisi olemassa olevan Gazpromin putken kanssa. Gazpromin Samsuniin Turkissa vievä putki lakkasi toimimasta viime vuonna, koska Turkki halusi neuvotella kannaltaan paremman sopimuksen¹⁰.

Georgian energiamarkkinat olivat viime kesään saakka USA: laisten yritysten käsissä. 6. elokuuta venäläinen sähköalan monopoli RAO Unified Energy Systems osti 75% georgialaisen AES Telasin osakkeista, joka on yhdysvaltalaisen AES Corp:n tytäryhtiö¹. Aikaisemmin toukokuussa 2003 Georgia ja venäläinen maakaasu- ja öljyputkiverkoston strategisen kumppanuussopimuksen, jonka mukaan Gazprom kehittäisi Georgian kaasuputkiverkostoa ja kontrolloisi kaasun jakelua Georgiassa². Tämä laittoi hälytyskellot soimaan USA:ssa ja George W. Bush jr lähetti Kaspian alueen energiakysymysten erityislähettilään Steven Mannin Georgiaan varoittamaan, että "ehdotettu kaasualan yhteistyö Georgian ja Gazpromin välillä

voisi estää Azerbaidzanin Shah Deniz Caspian kaasuväyryntien hyväksikäytön ja tämän kaasun viennin Bakustaa Tbilisin kautta Erzurumiin vievän kaasuputken avulla" ²³. Toisaalta silloinen oppositio ja nykyinen hallitus protestoi näitä energiasopimuksia vastaan ²⁴ - sattumalta?

NATO

Georgia on myös NATO:n huomiota kohteena. Se on mukana NATO:n "rauhankumppanuusohjelmassa" ja sekä vanha ²⁵ että väliaikainen hallitus ²⁶ ovat julistaneet haluavansa liittyä NATO:on niin pian kuin mahdollista. Jo nyt Georgia osallistuu NATO:n KFOR-operaatioon Kosovossa ²⁷. Mihail Sakashvili, todennäköisin maan seuraava presidentti, kirjoitti kolumnissa Financial Times -lehdessä 2. 12. 2003: "Mr Shevardnadzen aikana Georgia osallistui NATO:n rauhankumppanuusohjelmaan ja tämä tulee jatkumaan, mutta on tullut aika myös kehittää tätä suhdetta pidemmälle." ²⁸

Gasandoil.comin artikkeli (Global Energy and Security Analysis) kertoo NATO:n intresseistä seuraavaa: "Liittoutumalla on itäiseltä Balkanilta hyvät asemat ponnistaa suoraan Georgiaan ja energiavaroiltaan rikkaalle Kaspian merelle, joista on tullut Lännen uusi lähialue. NATO:n on siksi kiireellisesti luotava strategia joka antaa pysyvät takeet Lännen eduille Etelä-Kaukasuksella ja Keski-Aasiassa. Näitä etuja ovat: suora yhteys energiavaroihin länteen suuntautuvan öljyputken kautta; Länne ja Idän väliset kauppareitit; ja eteenyönnetty tukikohdat liittouman terroristiryhmiä ja joukkotuhoaseita tuottavia valtioita vastaan suuntautuille operatiolle." ²⁹

USA

USA kiinnostui Georgiasta varsin pian kylmän sodan päättymisen jälkeen. Georgia vastaanottaa USA:n apua enemmän kuin kuin mikään muu maa Israelia lukuunottamatta. 1992-2000 Georgia sai USA:ta apua 778 miljoonaa dollaria, karkeasti viisi kertaa sen määrän kuin naapurimaa Azerbaidzhan. Kuitenkin 24. marraskuuta Yhdysvallat ilmoitti Georgian apu vuodelle 2004 olisi vähemmän kuin 100 miljoonaa dollaria, jonka Georgia sai vuonna 2003. Mielenkiintoista on huomata, että USA leikkasi energiaan liittyvien projektien tukeaan 34 miljoonalla dollarilla Georgian tehtyä sopimuksen Gazpromin kanssa ³⁰. "Samettivallankumouksen" jälkeen USA on taas lisäämässä apuaan Georgialle ³¹.

Taloudellisen avun lisäksi USA pyrki sotilaalliseen yhteistyöhön Georgian kanssa jo varhain. Georgia sai sotilaallista koulutusapua vuodesta 1994 alkaen ³². Huhtikuussa 2002, Georgia ja USA käynnistivät "Georgian koulutus- ja varusteluohjelman" (GTEP), jonka puitteissa USA:n eikoisjoukot kouluttavat Georgian armeijaa. Tämä perustuu aikaisemmalle sotilaalliselle yhteistyölle, erityisesti rajavartiolaituksen tukemiselle, tarkoituksena valvoa Georgian ja Tshetshenian välistä rajaa ³³.

Elokuussa 2003 60 georgialaista sotilasta lähetettiin Irakiin osaksi USA:n ja Britannian miehitysjoukkoja. Mielenkiintoista on että USA maksoi kuljetus-, ruoka, logistiikka- ja muut ulkomaankulut, kun Georgia vastaa etupäässä sotilaidensa palkoista - jotka ovat huomattavasti korkeammat kuin

Opposition mielenosoitus parlamentin edustalla 12. marraskuuta

sotilaiden palkat Georgian sisällä ³⁴. Maan on tarkoitus lähettää 500 sotilasta lisää vuonna 2004 ³⁵.

Venäjä

Sekä Venäjä että Yhdysvallat ovat tärkeitä tekijöitä Georgiassa - Eurooppa taas paljon vähäisemmässä määrin. Venäjällä on yhä muutamia sotilastukikohtia Georgiassa, jotka sen odotetaan sulkevan Euroopan tavanomaisia joukkoja koskevan sopimuksen (CFE) perusteella. Tämä vahvistettiin Georgian ja Venäjän marraskuussa 1999 tekemässä sopimuksessa. Venäjä toimii myös "rauhanturvaajana" itsenäiseksi julistautuneessa Georgiaan kuuluvassa Abhasian tasavallassa sekä varsinaisessa Georgiassa. Venäjä tukee myös Georgian eteläpuolella sijaitsevaa Armeniaa.

Venäjän tukikohdat Georgiassa ovat muutakin kuin ei-toivottuja sotilastukikohtia. Ne esittävät merkittävää roolia Georgian keskusvaltion ja alueiden välisessä monimutkaisessa dynamiikassa, erityisesti koskien irrottautumishaluista Abhasiaa ja Adjariaa, joka tuki pitkään Shevardnadzea, mutta muuten pyrki kulkemaan omaa tietään Venäjän armeijaa ei osallistu tapahtumiin aktiivisesti, mutta se on silti Georgian keskusvallanvastaisuuden voimanlähde ja heikentää Tbilisin auktoritettia ³⁶.

"Samettivallankumous" ja Georgian konfliktit

"Samettivallankumous" vahvisti hajaannusvoimia Georgiassa. Adjaria sulki rajansa Georgiaan pian "vallankumouksen" jälkeen, ja Adjarian johtaja Abashidze julisti hiljattain vastustavansa Venäjän sotilastukikohdan sulkemista Batumissa ja boikotoivansa presidentinvaaleja tammikuussa. Abhasia taas pani joukkonsa hälytystilaan heti kun uutinen Shevardnadzen erosta tuli julki. Abhasian pää- ja ulkoministerit matkustivat Moskovaan, jossa heidän uskotaan tavanneen Adjarian ja Etelä-Ossetian johtajat, Abashidzen ja Eduard Kokoityn, jotka olivat keskustelleet siellä 26.11.2003 ³⁷. St Petersburg Times -lehti kertoi, että kaikki kolme kävivät keskustelua keskenään ja Venäjän ulkoministerin Igor Ivanovin kanssa ³⁸. Adjaria ilmoitti pyrkivänsä samanlaiseen erityissuhteeseen Venäjän kanssa kuin Abhasia ja Etelä-Ossetia ³⁹.

Sakashvili ja Bujarnadze ovat nationalisteja ja kannattavat kovaa linjaa Abhasiaa kohtaan. Abhasian ja Georgian sodan muistojuhlissa Tbilis-

sissä 27. syyskuuta Sakashvili julisti, että hänen Kansallinen liikkeensä edistäisi Georgian kansallista integriteettiä ⁴⁰. "Samettivallankumouksen" jälkeen he ovat kuitenkin hillinneet retoriikkaansa - ehkäpä merkinä siitä, että nyt vallassa ollessaan he ovat valmiita ottamaan maltillisemman suhtautumistavan.

Yhteenveto

"Kyseessä ei ollut kansanvallankumous. Se oli vallankaappaus, jota naamioiden Tbilisin historian suurin katujuhla", kirjoitti Charlotte Keatley Guardianissa 6.12. ⁴¹. Hän näkee Georgian kansan "samettivallankumouksen" suurimpana häviöinä. Monissa suhteissa tämä on luultavasti totta. Sakashvili, Zhvania, Burdzhnandze ja kumppanit nousivat valtaan USA:n tuella ja vallassa ollessaan he ovat entistäkin riippuvaisempia USA:n tuesta, sillä maa on käytännössä vararikossa.

Tämä jättää heille vain vähän tilaa operoida, mikä ei ole pelkästään huono asia. Se saattaa olla hyväksi Georgian sisäisten alueellisten konfliktien suhteen, sillä USA:n intresseissä ei ole niiden eskaloituminen ja se on luultavasti kiinnostuneempi neuvottelemaan sovintoratkaisun, johon saattaa sisältyä jonkunlainen vallanjako, kuin mitä Sakashvili ja kumppanit ehkä ovat. Samalla Georgian alueelliset konfliktit ovat Venäjälle valttikortti - ja luovat Georgiasta näyttämön USA:n ja Venäjän väliselle kiivaalle valtataistelulle Kaukasiasassa.

Demokratia ei välttämättä ole voittaja Georgiassa. "Samettivallankumous" ei ollut vain perustuslainvastainen, vaikkakin pääasiassa väkivallaton. Tärkeämpiä ja huolestuttavampia ovat viimeaikaiset raportit kostotoimista ja väkivallasta entisen hallituksen viran-

Mihail Sakashviliin revitty vaalijuliste.

omaisia ja Sakashvilia ja kumppaneita tukematonta riippumatonta lehdistöä vastaan ⁴².

Kuitenkin on toivoa. Vaikkei kyseessä ollut kansanvallankumous, vallankaappauksen onnistuminen riippui Georgian kansasta. Ghia Nodia, Kaukasuksen rauhan- ja kehitysinstituutin tutkija, toi julki toivonsa, että kansalaisyhteiskunta, joka auttoi muutosta toteutumaan, tulee jatkossa valvomaan ja kritisoimaan uutta hallitusta, jonka se auttoi valtaan ⁴³. Tämä toivo on pieni, lähinnä vain oljenkorsi, sillä seuraavalla kerralla Georgian kansalla ei ehkä ole Sorosin ja USA:n hallituksen tukea.

andreas@wri-irg.org

Kuvista kiitokset Clifton Meadorille ja Mary Neal Meadorille, jotka julkaisevat weblogia kokemuksistaan Tbilisissä, Georgiassa, missä he myös olivat vaalien ja vallankumouksen aikaan: <http://livingwithcaucasians.blogspot.com>

- 1 www.globalstrategygroup.com
- 2 Dan Serhsen: Chaotic election day in Georgia produces contradictory results. EurasiaNet.org, 3 November 2003; <http://www.eurasianet.org/departments/insight/articles/eavl0303.shtml>
- 3 Radio Free Europe/Radio Liberty, 23 November 2003; <http://www.eurasianet.org/departments/insight/articles/pp12303.shtml>
- 4 <http://www.esp.ge/?m=news&id=38>, other finances were Eurasia Foundation (financed partly by USAid), and The British Council.
- 5 International Election Observer Mission: Parliamentary Elections, Georgia - 2 November 2003, Statement of Preliminary Findings and Conclusions, Tbilisi, 3 November 2003; http://www.osce.org/documents/odhr/2003/11/1031_en.pdf
- 6 Dan Serhsen: Chaotic election day in Georgia produces contradictory results. EurasiaNet.org, 3 November 2003; <http://www.eurasianet.org/departments/insight/articles/eavl0303.shtml>
- 7 Mark McKinnon: Georgia revolt carried mark of Soros, The Globe and Mail, 26 November 2003; <http://www.globeandmail.com/servlet/story/R TGAM.20031126.wx.soros1126/BNSStory/Front>
- 8 Mark McKinnon, 26 November 2003
- 9 Peter Baker: Tbilisi's 'Revolution of Roses' Mentored by Serbian Activists, The Washington Post, 25 November 2003; <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/articles/A11577-2003Nov24.html>
- 10 <http://www.nixoncenter.org/publications/Program%20Briefs/PBrief%202003/041403saakashvili.htm>
- 11 http://www.ceu.hu/facts_figures.html
- 12 <http://georgia.usembassy.gov/ambassador.htm>
- 13 Globalsecurity.org: Georgia Train and Equip Program (GTEP); <http://www.globalsecurity.org/military/ops/gtep.htm>, accessed 08.12.03
- 14 <http://www.ndi.org/worldwide/cee/serbia/serbia.asp>
- 15 Fair Elections Campaign Presentation Guide; <http://georgia-gateway.org/documents/elections/election1.doc>
- 16 Georgia on brink of bankruptcy, IMF says, RUSNET, 24 May 2003; <http://www.rusnet.nl/news/2003/05/24/currentaffairs03.shtml>
- 17 USAid: <http://www.usaid.gov/pubs/cbj2002/ee/ge/>
- 18 Anna Badhken: Brutal poverty stalks Georgia, where 30 percent are jobless; St Petersburg Times, 28 November

- 2003; http://seattlepi.nwsource.com/national/150211_georgia28.html
- 19 http://www.bp.com/location_rep/caspian/bp/bp_invest/shah_d.asp
- 20 Jean-Christophe Peuch: Georgia: Smell Of Russian Gas Hangs Over Election Campaign, Radio Free Europe/Radio Liberty, 13 June 2003; <http://www.rferl.org/nca/features/2003/06/13062003144514.asp>
- 21 Zeyno Baran: Deals give Russian companies influence over Georgia's energy infrastructure, EurasiaNet.org; 18 August 2003; <http://www.eurasianet.org/departments/business/articles/eav081803.shtml>
- 22 Jaba Devdarani: Potential deal with Russian gas conglomerate sparks controversy in Georgia, EurasiaNet.org, 6 June 2003; <http://www.eurasianet.org/departments/business/articles/eav060603.shtml>
- 23 Radio Free Europe/Radio Liberty, Newsline, 06 June 2003; <http://www.rferl.org/newsline/2003/06/2-TCA/tca-090603.asp>
- 24 Christina Tashkevich: Confusion over Gazprom deal. The Messenger, 28 July 2003 (Georgian English language paper); Maia Misheladze: Russians to seize the Georgian energy field, The Georgian Times, 28 July 2003
- 25 Jean-Christophe Peuch: Georgia: Shevardnadze Officially Requests Invitation To Join NATO, Radio Free Europe/Radio Liberty, 22 November 2002; <http://www.rferl.org/nca/features/2002/11/22112002172610.asp>

Mary Neal / Clifton Meador copyright 2003

Revival Partyn mielenosoituksesta 20. marraskuuta huhuttiin, että osallistujat olivat pääosin poliiseja Adjaraasta, jotka oli määrätty osallistumaan. Toinen tarina oli, että osallistujille maksettiin noin 10 euroa/päivässä.

- 26 GEORGIA TO MAKE SPECIFIC PLAN FOR JOINING NATO, Xinhua News Agency, 27 November 2003; http://news.xinhuanet.com/english/2003-11/28/content_1203328.htm
- 27 NATO: The Prague Summit and NATO's Transformation. A Readers Guide. NATO 2003
- 28 Mikhail Saakashvili: Why Georgia is serious about democracy? Financial Times, 2 December 2003
- 29 Terrorism and security of energy supply forming NATO; <http://www.gasandoil.com/gesa/samples/article.asp?key=312>

30 Natalia Antelava: United States cuts development aid to Georgia, EurasiaNet.org, 29 September 2003; <http://www.eurasianet.org/departments/insight/articles/eav092903.shtml>

- 31 Ken Stier: Georgia will get more U.S. aid, The Washington Times, 05 December 2003; <http://www.washtimes.com/world/20031204-101224-7044r.htm>
- 32 Foreign Aid Watch, <http://www.foreignaidwatch.org>

- 33 <http://www.globalsecurity.org/military/ops/gtep.htm>
- 34 Georgia Sends Peacekeepers to Iraq, Civil Georgia online magazine, 3 August 2003, <http://207218.249.154/cgi-bin/detail.pl?pid=4697>
- 35 Georgia to Dispatch 500 More Soldiers to Iraq, Civil Georgia online magazine, 14 December 2003; <http://207218.249.154/cgi-bin/eng/detail.pl?pid=5810>
- 36 Robert M. Cutler: Ajaria, the Russian Military in Georgia, and Stability in the South Caucasus. 29 January 2000
- 37 Inal Khashig: Fearful Abkhazia talks to allies. Institute for War and Peace Reporting, Georgia Alert No 4, 27 November 2003
- 38 Simon Saradzhyan: Georgian Hopefuls Eye Moscow, St Petersburg Times, 28 November 2003; http://www.sptimesrussia.com/archive/times/923/top_t_11071.htm
- 39 Optusnet News: Georgian opposition prepares for power, 27 November 2003; <http://optusnet.com.au/news/story/aap/20031127/19/international/georgia-cis.inp>
- 40 Till the history sorts out? or remember Abkhazia! Batuminews, 28 September 2003; <http://www.batuminews.com/news/index.php?ID=119>
- 41 Charlotte Keatley: A very Georgian coup. The Guardian, 6 December 2003
- 42 Zaza Baazov: Violence and fear tarnishes Georgia's bloodless overthrow of Shevardnadze. Institute for War and Peace Reporting, Caucasus Reporting Service No. 208, 4 December 2003
- 43 Thomas de Waal, Institute for War and Peace Reporting, Georgia Alert No 5, 28 November 2003

Tue antimilitarista työtä - osta AKL:n tuotteita!

Tilaukset lähetetään Aseistakieltäytyjiliiton toimistolle. Minimitilauus 4 euroa, jos maksu ei ole tilauksen mukana. Postikulut lisätään hintaan. Sampo 800017-750541. Jäsenhinnat voimassa vain noudettaessa Helsingin toimistolta.

Farewell to Arms III -CD

Uusi, kansainvälinen vaihtoehtomusiikin kokoelma. Mukana yli 20 bändiä mm. JMKE, Oi Polloi, Kontrovers, Section 8, Oheisvasara, Hero Dishonest, Forca Macabra... 2001 - 10 euroa (jäsenhinta 8 euroa).

Antimilitaristiset T-paidat

Katkaistu kivääri ja Suomen leijona, joka katkaisee miekkansa (vain muutama jäljellä), myös erä sekä rinta- että selkäpainatuksella. Koot S-XXL Värit musta, tummapurppura, oliivinvihreä, punainen. Erä uniikkivärjättyjä, myös kaksivärisiä (vain M,XL). Katkaistu kivääri, Koot S-XL, Värit musta, tummansininen tai lila. Kysy tarkemmin tai tule toimistolle sovittamaan. 10 euroa (jäsenhinta 9 euroa)

Katkaistu kivääri -pinssi

Antimilitaristisen liikkeen maailmanlaajuinen tunnus. 2 euroa/kpl.

Rintanapit (Ø 38 mm)

Noin 25 erilaista antimilitaristista aiheita. 1 euro/kpl.

Rintanapit (Ø 25 mm)

Uusia ja vanhoja antimilitaristisia aiheita kompaktissa koossa. 1 euro/kpl.

Kangaskasseja

Katkaistu kivääri kuvalla. 3 euroa/kpl Myös erä uniikkivärjättyjä, kysy hinta.

Sodalla on lapsen kasvot

Vihko kertoo lasten käyttämisestä sotilaina eri puolilla maailmaa. Varovaisen arvion mukaan lapsisotilaita on tällä hetkellä maailmassa ainakin 300 000. Alle 18-vuotiaita sotilaita käytetään tällä hetkellä 36 aseellisessa konfliktissa, alle 15-vuotiaita 28:ssä. 16 sivua - toukokuu 1999 - Jarkko Saipio - 1 euro.

Salaisuus, joka vaatii elämän

Mordechai Vanunu vuodatti tietonsa Israelin salaisesta ydinaseohjelmasta englantilaiselle Sunday Times -lehdelle. Hänet kidnapattiin Italiasta ja tuomittiin salaisessa oikeudenkäynnissä 18 vuodeksi vankeuteen. Vihko sisältää neljä tekstiä, jotka kertovat Vanunun tapauksesta ja Israelin salaisesta ydinaseohjelmasta. 24 sivua - syyskuu 1999 - toim. Robert Ryömä, Kaj Raninen - 1 euro.

Propagandan takaa

Kolme tanskalaisen rauhantutkija Jan Öbergin tekstiä, joissa analysoidaan, mitä itse asiassa tapahtui Kosovossa keväällä -99 ja mitä tapahtui sen myötä koko maailmalle. 20 sivua - lokakuu 1999 - Jan Öberg - 1 euro.

Jugoslavian väkivallaton vallankumous

Neljä tanskalaisen rauhantutkija Jan Öbergin tekstiä, joissa analysoidaan Jugoslavian muutosta ja alueen tulevaisuudennäkymiä. 24 sivua - 2001 - Jan Öberg - 1 euro.

Mielipidevangin opas

Opas totaalkieltäytymistä harkitseville. Kattava tietopaketti totaalin oikeusprosessista ja vankilaoloista. 32 sivua - 3.painos lokakuu 1999 - toim. Kaj Raninen - 1 euro.

Katkelmia alistumisesta ja vastarinnasta

Viisi artikkelia väkivallattomasta vastarinnasta esimerkkeinä erilaisten ympäristöjen ja tilanteiden kirjosta, jossa väkivallattoman vastarinnan lukuisilla menetelmillä näyttäisi olevan sijansa - ja ehkä myös missä niillä ei näyttäisi olevan. 60 sivua - 1998 - toim. Kaj Raninen - 3 euroa.

Aseistakieltäytyjän maailma

Mitä on pasifismi? Onko väkivalta välttämätöntä? Miksi ja miten kieltäytyä väkivallasta? Mihin sotaan Suomi varautuu? Onko aseettomuus avuttomuutta?... 200 sivua - 1989 - Juha Tuomikoski - 3 euroa.

Nuoriso ja asevelvollisuus

Kansainvälisen Rauhantoimisto (IPB) ja Sodanvastustajien Internationaali (WRI) järjestivät yhteistyössä AKL:n ja Suomen Rauhanliiton kanssa 1985 kansainvälisen symposiumin "Nuoriso ja asevelvollisuus". Kirja sisältää symposiumissa pidetyt esitelmät. 288 sivua - 1988 - toim. Jouko Väänänen, Kimmo Kiljunen - 3 euroa.

Kaikki miehet aseisiin!

Puheenvuoroja siviilipalveluksesta ja aseistakieltäytymisestä. 100 sivua - 1985 - toim. Tapani Kaakkuriniemi, Jukka Kanerva - 2 euroa

Kurikomppanian kirkonkellot

Toisenlainen tarina jatkosodasta. Kirja seuraa aseistakieltäytyjien matkaa Suomenlinnasta Pelson soille. 240 sivua - 1996 - Uolevi Aho - 13 euroa (jäsenhinta 11 euroa).

Vangitut totaali kieltäytyjät

Tällä hetkellä suomen vankiloissa istuvista seuraavat 6 totaali kieltäytyjää ovat kiinnostuneita tukipostista.

Lasse Jansson
(25.8.2003-12.3.2004)
Suomenlinnan työsiirtola
Suomenlinna C 86
00190 Helsinki

Eero Laitinen
(5.1.2004-22.7.2004)
Sukevan vankila
Iskolan avovankilaosasto
PL 2, 74345 Kalliosuo

Tatu Lauriala
(18.12.2003-4.7.2004)
Mikko Markovaara
(15.12.2003-2.7.2004)
Panu Pietilä
(8.9.2003-)
Aydin Sayar
(29.12.2003-16.7.2004)
Helsingin työsiirtola
PL 36
01531 Vantaa

12.3.
AKL:n tukikeikka Jyväskylässä

14.3.
Elokuvanäytöksiä Jyväskylässä

28.3.
Aseistakieltäytyjäliiton sääntömääräinen syysliittokokous Rauhanasemalla Helsingissä klo 14.00.

15.5.
Rauhaa-tapahtuma Yläkaupungin yössä Jyväskylässä. AKL yksi tapahtuman järjestäjä.

22.5. (alustava)
Aseistakieltäytyjäliiton perustamisesta tulee tänä vuonna kuluneeksi 30 vuotta. Juhlavuoden päätapahtuma on näillä näkymin Kulttuuriareena Gloriassa Helsingissä järjestettävä konsertti.

Toukokuu
Toukokuussa on tarkoitus järjestää sivareiden toimintapäivä. Päivän tarkoitus on nostaa esille siviilipalveluksen nykytilannetta helposti lähestyttävällä tavalla ja hausalla tavalla ja näin tarjota ihmisille todellista käsitystä tämän päivän siviilipalveluksesta - ja ennen kaikkea tietysti vauhdittaa siviilipalveluksen epäkohtien ratkaisemista. Tästä tulee lisää informaatiota lähempänä tapahtumaa.

19.7.-1.8.
AKL järjestää yhdessä Helsingin Ruokaa ei aseita -ryhmän ja Kansainvälinen vapaaehtoistyö ry:n kanssa neljännen kansainvälisen Ruokaa ei aseita työleirin Rauhanasemalla 19.7.-1.8. Kaikki kiinnostuneet ovat luonnollisesti tervetulleita osallistumaan leirin suunnitteluun ja järjestelyyn. Tapahtuman valmistelut alkanevat huhtikuussa.

18.8.-1.9.
Trident Ploughshares -kampanja järjestää Clyden ydinasetukohdassa Skotlannissa leirin 18.8.-1.9. Leirin ohjelmaan sisältyy ma 23.8 toteutettava joukkomittainen kansalaistottelemattomuus-tapahtuma. AKL on tehnyt jo vuosien ajan läheistä yhteistyötä ydinasevarustelua vastustavan eurooppalaisen ruohojuuriverkoston kanssa ja tätä jatketaan: leirille on suunnitteilla yhteiskuljetus Suomesta.

- Vuonna 2001 käynnistetyn Uusi Aamu -kampanjan organisoima joukkototaali kieltäytyminen toteutetaan tänä vuonna. Lisätietoja sivulta <http://aktiivi.sange.fi/uusi-aamu/index.html>

Tarkemmat tiedot AKL:n nettisivuilta tai toimistosta.

ASEISTAKIELTÄYTYJÄLIITTO RY

Rauhanasema, Veturitori,
00520 Helsinki
puh. 09-140427, fax 09-147297
akl@aseistakieltaytyjaliitto.fi
<http://www.aseistakieltaytyjaliitto.fi>

Paikallisosastot:

AKL-Jyväskylä
PL 367, 40101 Jyväskylä
akl.jkl@aseistakieltaytyjaliitto.fi

AKL-Rovaniemi
PL 72, 96101 Rovaniemi
akl.roi@aseistakieltaytyjaliitto.fi

AKL-Tampere
PL 673, 33100 Tampere

AKL-Tornio
c/o PL 72
96101 Rovaniemi

AKL-Turku
akl.turku@aseistakieltaytyjaliitto.fi

AKL-Vaasa
PL 1, 65201 Vaasa
akl.vaasa@aseistakieltaytyjaliitto.fi

Muita yhteystietoja:

AKL:n sähköpostilista
akl-lista@kaapeli.fi
listalle liitytään lähettämällä viesti:
"subscribe akl-lista" osoitteeseen
majordomo@kaapeli.fi

AKL:n siviilipalvelusaiheinen sähköpostilista, sivari-lista@kaapeli.fi
listalle liitytään lähettämällä viesti:
"subscribe sivari-lista" osoitteeseen
majordomo@kaapeli.fi

War Resisters' International
5 Caledonian Road,
London N1 9DY, Britain
warresisters@gn.apc.org
<http://www.gn.apc.org/warresisters>

Liity jäseneksi!

Aseistakieltäytyjäliiton jäseniksi voivat liittyä aseistakieltäytyjien lisäksi kaikki muutkin, jotka kannattavat sen periaatteita. Perusjäsenmaksu on tällä hetkellä 10 euroa, alennettu maksu (palveluksessa oleville sivareille, totaali kieltäytyjille joiden oikeusprosessi on kesken ja kaikille maksuvuonna 22 vuotta tai vähemmän täyttävälle) 5 euroa ja tukijäsenmaksu 20 euroa.

Jäsenmaksuun sisältyy neljä kertaa vuodessa ilmestyvä Sivari&Totaali -lehti, joka kertoo aseistakieltäytymisestä ja antimilitaristisesta toiminnasta eri puolilla maailmaa. Leikkaa kortti irti ja lähetä täytettynä AKL:n toimistoon!

Saajan nimi ja osoite Aseistakieltäytyjäliitto ry. Rauhanasema, Veturitori 3 00520 Helsinki	Nimi	ASEISTAKIELTÄYTYJÄLIITTO RY
Tiille nro 800017-750541	Osoite	 J ä s e n k o r t t i
Maksajan nimi ja osoite	Syntymävuosi	☐ Varsinainen jäsen (5/10 euroa) ☐ Tukijäsen (20 euroa tai enemmän)
Tiilitä nro	Jäsenmaksut	Jäsen _____ Jäsenmaksu vuodelle 200_ _____
Allekirjoitus	alennettu 5 euroa perusjäsen 10 euroa tukijäsen 20 euroa	Tiille nro 800017-750541 euroa _____ Tiilitä nro _____

AKL on vuonna 1974 perustettu nuorten rauhanjärjestö. Sillä on kaksi roolia: toisaalta se toimii aseistakieltäytyjien etujärjestönä, toisaalta se on kaikille avoin militarismin vastainen järjestö. Sen jäseneksi voivat liittyä ja siinä toimia kaikki iästä tai sukupuolesta riippumatta.

AKL ei usko aseisiin perustuvaan turvallisuuteen. On väärä lähtökohta, että eri valtioiden ja niissä asuvien ihmisten intressit ovat vastakkaiset, että turvallisuus on turvallisuutta toisia valtioita, toisia ihmisiä vastaan. Toisten ihmisten

tappaminen tai siihen valmistautuminen ei luo suojaa todellisia uhkia kuten ympäristöongelmia tai köyhyyttä vastaan. Pikemminkin sota ja asevarustelu pahentavat näitä ongelmia tuhlaamalla niiden ratkaisemiseen kipeästi tarvittavia taloudellisia ja inhimillisiä voimavaroja. Ihmiskunta voi ratkaista olemassaolonsa ja kotiplaneettaansa uhkaavat vaarat vain toimimalla yhdessä.

Aseisiin perustuvan turvallisuuden sijasta AKL haluaa omalta pieneltä osaltaan olla rakentamassa maailmaa, jossa vallitsee todellinen turvallisuus. Turvallisuus, joka ei

perustu aseisiin, vaan siihen, ettei kukaan enää tarvitse aseita. AKL:n toiminnan pohjana on kansainvälinen sodanvastustajien julistus: "Sota on rikos ihmiskuntaa vastaan. Siksi olen päättänyt olla tukematta minkäänlaista sotaa ja kamppailla sotien kaikkien syiden poistamiseksi". AKL näkee sotien syinä ihmisten välisen epätasa-arvon ja todellisten vaikutusmahdollisuuksien puutteen. Toisin sanoen se näkee sotien syynä rakenteellisen väkivallan, joka puolestaan luo väkivaltaisia rakenteita - armeijoita. Paitsi että armeijat ovat tulosta rakenteellisesta väkivallasta, ne myös

ylläpitävät sitä. Sen takia pidämmekin aseistakieltäytymistä ja antimilitarista toimintaa tärkeänä osana taistelussa oikeudenmukaisemman maailman puolesta.

Aseistakieltäytyjäliitto toimii siviilipalveluksen kehittämiseksi niin, että aseistakieltäytymisestä tulee varteenotettava vaihtoehto yhä useammalle asevelvolliselle, ja tukee totaali kieltäytymistä.

